

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TORUŃSKIEGO

ZA LATA 2021-2022

27 WRZEŚNIA 2023
EKOMILA NA ZLECENIE POWIATU TORUŃSKIEGO

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	5
1.1.	Podstawa prawna opracowania.....	5
1.2.	Cel sporządzenia raportu.....	5
1.3.	Metodologia gromadzenia i analizowania danych	5
1.4.	Cele i kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji	7
2.	Stan środowiska i działania w obszarach interwencji.....	9
2.1.	Ochrona klimatu i jakość powietrza	9
2.1.1.	Wyniki monitoringu środowiska	9
2.1.2.	Wymiana źródeł ciepła i montaż źródeł energii	11
2.1.3.	Odnawialne źródła energii.....	12
2.1.4.	Elektromobilność.....	15
2.1.5.	Drogi rowerowe	17
2.1.6.	Działania administracyjne.....	17
2.1.7.	Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczania powietrza i uciążliwości odorowych	17
2.1.8.	Działania inwestycyjne	18
2.1.9.	Wskaźniki monitorowania	23
2.1.10.	Wnioski	24
2.2.	Zagrożenie hałasem.....	25
2.2.1.	Wyniki monitoringu środowiska	25
2.2.2.	Interwencje WIOŚ ws. klimatu akustycznego.....	25
2.2.3.	Działania inwestycyjne prowadzone na rzecz poprawy klimatu akustycznego	25
2.2.4.	Wprowadzenie „stref ciszy” na jeziorach	31
2.2.5.	Wskaźniki monitorowania	32
2.2.6.	Wnioski	32
2.3.	Pola elektromagnetyczne	33
2.3.1.	Wyniki monitoringu środowiska	33
2.3.2.	Działania administracyjne.....	34
2.3.3.	Wskaźniki monitorowania	34
2.3.4.	Wnioski	34
2.4.	Gospodarowanie wodami.....	35
2.4.1.	Działania administracyjne.....	35
2.4.2.	Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczania środowiska gruntowo-wodnego	35
2.4.3.	Wskaźniki monitorowania	35
2.4.4.	Urządzenia melioracyjne i osłony przeciwpowodziowe	38
2.4.5.	Wnioski	40

2.5.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	40
2.5.1.	Infrastruktura wodno-ściekowa.....	40
2.5.2.	Działania administracyjne.....	41
2.5.3.	Interwencje WIOŚ ws. gospodarki wodno-ściekowej.....	42
2.5.4.	Działania inwestycyjne	42
2.5.5.	Wskaźniki monitorowania	46
2.5.6.	Wnioski	47
2.6.	Zasoby geologiczne.....	47
2.6.1.	Zasoby w latach 2021-2022	47
2.6.2.	Działania administracyjne.....	48
2.6.3.	Wskaźniki monitorowania	48
2.6.4.	Wnioski	48
2.7.	Gleby.....	49
2.7.1.	Monitoring chemizmu gleb ornych Polski	49
2.7.2.	Wyniki badań Stacji Chemiczno-Rolniczej	49
2.7.3.	Chemizm opadów atmosferycznych.....	52
2.7.4.	Działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego	53
2.7.5.	Ochrona gruntów rolnych.....	54
2.7.6.	Wskaźniki monitorowania	55
2.7.7.	Wnioski	55
2.8.	Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	55
2.8.1.	Odpady komunalne	55
2.8.2.	Odpady przemysłowe	58
2.8.3.	Usuwanie wyrobów azbestowych	58
2.8.4.	Požary odpadów	61
2.8.5.	Podrzucanie („dzikie wysypiska”) i pozostawianie odpadów (składowanie w miejscach nieprzeznaczonych)	62
2.8.6.	Interwencje WIOŚ ws. niewłaściwego postępowania z odpadami.....	63
2.8.7.	Działania inwestycyjne	64
2.8.8.	Zapobieganie powstawaniu odpadów.....	64
2.8.9.	Wskaźniki monitorowania	65
2.8.10.	Wnioski	65
2.9.	Zasoby przyrodnicze	66
2.9.1.	Formy ochrony przyrody.....	66
2.9.2.	Usuwanie drzew i krzewów	66
2.9.3.	Lasy	67

2.9.4.	Interwencje WIOŚ ws. dotyczących przyrody.....	68
2.9.5.	Działania inwestycyjne	68
2.9.6.	Wskaźniki monitorowania	70
2.9.7.	Wnioski	71
2.10.	Zagrożenie poważnymi awariami	71
2.10.1.	Działania administracyjne.....	71
2.10.2.	Działania prewencyjno – inwestycyjne.....	72
2.10.3.	Wskaźniki monitorowania	73
2.10.4.	Wnioski	73
2.11.	Edukacja ekologiczna.....	73
3.	Podsumowanie i wnioski końcowe.....	78

Wykaz skrótów:

B(a)P – benzo(a)piren
BDL – Bank Danych Lokalnych
BDO – Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce opakowaniami
BIP – Biuletyn Informacji Publicznej
CO₂ – dwutlenek węgla, ditlenek węgla
DK – drogi krajowe
DW – drogi wojewódzkie
GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
Hz - Herc
IUNG – PIB – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy
j.s.t. – Jednostka/i samorządu terytorialnego
JCW – Jednolite części wód
JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych
JCWpd – Jednolite części wód podziemnych
KPODR – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
MIOZE – Małe Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii
O₃ – ozon, tritlen
OGR – dofinansowanie z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PEM – pole elektromagnetyczne
PGW – Plan Gospodarowania Wodami
PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG – PIB – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 10µm
PM_{2,5} – mieszanina zawieszona w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 2,5 µm (aerozole atmosferyczne)
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PUWA – Program Usuwania Wyrobów Azbestowych
PV – fotowoltaika - dziedzina techniki zajmująca się przetwarzaniem światła słonecznego na energię elektryczną
RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
RFR – Regionalny Fundusz Rozwoju
RFRD – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
RPO / RPOWK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE – Unia Europejska
UMWK-P – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
URE – Urząd Regulacji Energii
V – wolt
WFOGR – Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WI – energia wiatru
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR – Zakład o Dużym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
ZZR – Zakład o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna opracowania

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), Zarząd Powiatu Toruńskiego opracował, a Rada Powiatu Toruńskiego Uchwałą nr XXXI/186/2021 z dnia 04 listopada 2021 roku przyjęła: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025”.

W myśl art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska zarząd powiatu jest obowiązany do sporządzania co 2 lata raportu z realizacji celów zawartych w Programie. Raport jest przedstawiany radzie powiatu, a następnie przekazywany zarządowi województwa.

1.2. Cel sporządzenia raportu

Raport jest sporządzany w celu określenia, czy działania inwestycyjne i pozainwestycyjne są prowadzone zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie. W celu możliwości mierzalnego określenia realizacji założeń programu, jego autorzy zaproponowali wskaźniki monitorowania. Analiza części opisowej Raportu oraz wspomnianych wskaźników pozwoli na dokonanie oceny realizacji celów zawartych w Programie.

1.3. Metodologia gromadzenia i analizowania danych

W procesie gromadzenia danych wysłano pisma wraz z kwestionariuszami ankiet z prośbą o przekazanie informacji o podjętych działaniach realizujących cele zawarte w Programie ochrony środowiska. Prośby zostały skierowane do następujących instytucji:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
2. Starostwo Powiatowe w Toruniu;
3. Urząd Miasta Chełmża;
4. Urząd Gminy Chełmża;
5. Urząd Gminy Czernikowo;
6. Urząd Gminy Lubicz;
7. Urząd Gminy Łubianka;
8. Urząd Gminy Łysomice;
9. Urząd Gminy Obrowo;
10. Urząd Gminy Wielka Nieszawka;
11. Urząd Gminy Zławieś Wielka;
12. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Delegatura w Toruniu;
13. Komenda Miejskiej Straży Pożarnej w Toruniu;
14. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Bydgoszczy;
15. Gdańsk Transport Company S.A. – koncesjonariusz autostrady A1;
16. Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu;
17. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy;
18. Nadleśnictwo Toruń;
19. Nadleśnictwo Cierpiszewo;
20. Nadleśnictwo Gniewkowo;
21. Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń;

22. Nadleśnictwo Dobrzejewice;
23. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie;
24. ENERGA-OPERATOR SA, Oddział w Toruniu;
25. PGW Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku;
26. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy;
27. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu.

Dodatkowo do sporządzenia raportu korzystano z innych ogólnodostępnych źródeł danych w postaci:

1. Dane GUS – Bank Danych Lokalnych;
2. Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim – raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Bydgoszcz 2022;
3. Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim – raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Bydgoszcz 2023;
4. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2021, GIOŚ, Bydgoszcz 2022;
5. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie kujawsko-pomorskim – Bydgoszcz czerwiec 2022;
6. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie kujawsko-pomorskim – Bydgoszcz czerwiec 2023;
7. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021, PIG-PIB, Warszawa 2022;
8. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022, PIG-PIB, Warszawa 2023;
9. Dane opublikowane na stronach:
<https://www.gov.pl/web/gios>
https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/
<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>
<https://www.pgi.gov.pl/>
<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>
<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>
<https://rejestr-bdo.mos.gov.pl/Registry/Index>
Strony internetowe gmin, powiatu i województwa, wraz z BIP.

1.4. Cele i kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji

Nadrzędnym celem strategicznym Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025 jest:

Rozwój przemysłu na terenie Powiatu Toruńskiego w miejscach do tego wyznaczonych, z zachowaniem rolniczego charakteru miejscowości typowo rolniczych, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska.

Tabela 1: Cele i kierunki interwencji ustalone w poszczególnych obszarach interwencji w Programie ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025

Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery
		Wzrost wykorzystania OZE
		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury
		Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji
		Zrównoważony rozwój energetyczny
2. Zagrożenia hałasem	Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami	Ograniczanie hałasu
3. Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych	Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych
4. Gospodarowanie wodami	Czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe	Dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych
		Utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód
		Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych
		Ochrona przed powodzią
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości
		Ograniczenie zużycia wody
		Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami
6. Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin	Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody
7. Gleby	Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb	Ochrona gleb
		Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
8. Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami	Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów

Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
i zapobieganie powstawaniu odpadów		Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego
9. Zasoby przyrodnicze	Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej	Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych
		Poprawa spójności systemu obszarów chronionych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej
		Ochrona krajobrazu
		Racjonalna gospodarka leśna i łowiecka
		Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody
		Edukacja ekologiczna
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska
		Edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Powiatu Toruńskiego

2. Stan środowiska i działania w obszarach interwencji

2.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

2.1.1. Wyniki monitoringu środowiska

Jakość powietrza wpływa na zdrowie i życie ludzi, zwierząt oraz roślin. Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, ołów w pyle PM10, arsen w pyle PM10, kadm w pyle PM10, nikiel w pyle PM10 oraz benzo(a)piren w pyle PM10. W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesienia do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje tj.: dwutlenek siarki, tlenek azotu oraz ozon.

Dane z zakresu monitoringu jakości powietrza pochodzą z systemu stacji pomiarowych rozmieszczonych po strefie kujawsko-pomorskiej. Strefa ta obejmuje wszelkie obszary województwa poza aglomeracjami, z których każda stanowi odrębną strefę. Obszar powiatu toruńskiego znajduje się poza aglomeracją, więc należy do strefy kujawsko-pomorskiej, na terenie której rozmieszczono 10 stanowisk pomiarowych. Na terenie powiatu toruńskiego zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy w miejscowości Koniczynka, w gminie Łysomice.

Tabela 2: Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza w 2021 i 2022 r. ze stanowiska pomiarowego w m. Koniczynka [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Rodzaj zanieczyszczenia powietrza	Wartość dopuszczalna	Wyniki badań z 2021 r.	Wyniki badań z 2022 r.
SO ₂ max 1h	350	32	0
SO ₂ max 24h	125	12	0
NO ₂ max 1h	200	70	0
NO ₂ średnia roczna	40	9	7
O ₃ max 8h	120	125	-
O ₃ liczba dni ze stężeniem 8h>120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ [dni]	25	6	6
pył PM10 max 24h	50	169	43
pył PM10 percentyl S90,4	50	49	
pył PM10 liczba dni ze stężeniem 24h>50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ [dni]	35	32	22
pył PM10 średnia roczna	40	26,1	24
Benzo(a)piren w pyle PM10 średnia roczna [ng/m^3]	1	1,99	1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. kujawsko-pomorskim za rok 2021 i 2022, GIOŚ WMS w Bydgoszczy 2022 i 2023

W 2021 roku w strefie kujawsko-pomorskiej normy dla pyłu PM10 średnia 24-godzinna zostały przekroczone w 24 podobszarach, z których największy o powierzchni 37,5 km² znajdował się w gminach Lubicz i Obrowo w powiecie toruńskim. Dla normy pyłu PM2,5 średniej rocznej w strefie

obszar przekroczeń składa się z 89 podobszarów, z których największy ponownie znajdował się w powiecie toruńskim, w gminach: Lubicz, Obrowo, Łysomice oraz Wielka Nieszawka, i miał powierzchnię 104,4 km². Przyczyną ww. przekroczeń było oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków i z ruchem pojazdów.

W 2021 roku zostały przekroczone również normy dla ozonu troposferycznego O₃ poziom celu długoterminowego z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi. W strefie kujawsko-pomorskiej obszar przekroczeń objął ponad połowę jego powierzchni tj. 57,68% i 57,25% mieszkańców, z wyjątkiem części północno – zachodniej, południowo - zachodniej oraz doliny Wisły. Przekroczenia wystąpiły na terenie wszystkich 19 powiatów w strefie. Przyczyną wysokich poziomów O₃ jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk nie związanych z działalnością człowieka, oraz warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu.

W 2022 roku obszar przekroczeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ w strefie kujawsko-pomorskiej składał się z 56 podobszarów, z których największy znajdował się w powiecie toruńskim, w gminach Lubicz, Obrowo oraz Łysomice, i miał powierzchnię 50,6 km². Jego główną przyczyną było oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

W zakresie ozonu troposferycznego w 2022 roku obszar przekroczeń był jeszcze większy niż w 2021 roku, gdyż wyniósł 86,87% udziału w powierzchni strefy i 85,15% mieszkańców strefy. W konsekwencji czego większość powierzchni powiatu toruńskiego również znajdowała się w strefie z przekroczeniami z przyczyn niezależnych od działalności człowieka.

Warto jednak podkreślić, że na przestrzeni lat ograniczanie emisji do powietrza skutkowało zmniejszeniem stężeń substancji w nim zawartych i obecnie w strefie kujawsko-pomorskiej przekraczane są normy dla pyły PM₁₀ dla czasu średniego 24-godzinnego, jednak przekroczenie to nie miało miejsca na obszarze powiatu toruńskiego. Dla pyły PM₁₀ norma średnia roczna nie została przekroczona. Niemniej jednak ze względu na przekroczenia pyły PM₁₀ cała strefa została zakwalifikowana do klasy C, czyli z przekroczeniem norm. W strefie kujawsko-pomorskiej przekraczane są również normy dla B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Tabela 3: Gminy powiatu toruńskiego znajdujące się w obszarach przekroczeń w strefie kujawsko - pomorskiej w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2022

Gmina	BaP - ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM ₁₀ – poziom docelowy	O ₃ - ze względu na liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8h w 2022 roku (poziom celu długoterminowego)	O ₃ - ze względu na wartość AOT40 w 2022 roku (poziom celu długoterminowego)	Suma "TAK"
Chełmża Miasto	TAK	TAK	TAK	3
Chełmża Gmina	TAK	TAK	TAK	3
Czernikowo	TAK	TAK	TAK	3
Lubicz	TAK	TAK	TAK	3
Łubianka		TAK	TAK	2
Łysomice	TAK	TAK	TAK	3
Obrowo	TAK	TAK	TAK	3
Wielka Nieszawka	TAK	TAK	TAK	3
Zławieś Wielka	TAK	TAK	TAK	3

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2022, GIOŚ WMS w Bydgoszczy 2023, s. 133-134

2.1.2. Wymiana źródeł ciepła i montaż źródeł energii

Gminy bardzo aktywnie prowadziły dofinansowania do wymiany źródeł ciepła i montażu instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. W raportowanym okresie miasto Chełmża uruchomiło kwotę 70 tys. zł, gmina Łysomice kwotę 210,5 tys. zł, a gmina Wielka Nieszawka 92 tys. zł z własnego budżetu. Gmina Chełmża z własnego budżetu przeznaczyła 30 tys. zł i pozyskała dofinansowania z WFOŚiGW w kwocie 1.027.219 zł. Gmina Lubicz pozyskała 717.609 zł, gmina Łubianka 1.552.197,60 zł, gmina Obrowo 439.781,48 zł, gmina Wielka Nieszawka 922.129,63 zł i gmina Zławieś Wielka kwotę 1.933.312,16 zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Gmina Zławieś Wielka pozyskała kwotę 138.000 zł z programu „Stop dla smog”.

Tabela 4: Dofinansowania do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe mniej emisyjne i/lub do montażu instalacji wykorzystujących OZE - część I

Rok	Instalacje wykorzystujące:	Gmina Chełmża			Miasto Chełmża		
		1 [kW]	2 [szt.]	3 [zł]	1 [kW]	2 [szt.]	3 [zł]
2021	Biogaz						
	Biomasę	12	1	3.000			
	Energię słońca						
	Pompy ciepła	16,8	2	6.000			
	Paliwo gazowe				b.d.	8	40.000
	Paliwo stałe – węgiel	28	2	6.000			
2022	Biogaz						
	Biomasę	10	1	3.000			
	Energię słońca						
	Pompy ciepła	44,54	4	12.000			
	Paliwo gazowe				b.d.	6	30.000
	Paliwo stałe – węgiel						

Tabela 5: Dofinansowania do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe mniej emisyjne i/lub do montażu instalacji wykorzystujących OZE - część II

Rok	Instalacje wykorzystujące:	Gmina Łysomice			Gmina Obrowo			Gmina Wielka Nieszawka		
		1 [kW]	2 [szt.]	3 [zł]	1 [kW]	2 [szt.]	3 [zł]	1 [kW]	2 [szt.]	3 [zł]
2021	Biogaz									
	Biomasę	240	13	26.000						
	Energię słońca				271,58	35	439.481	42,44	14	64.059
	Pompy ciepła									
	Paliwo gazowe	120	5	10.000				286	15	60.000
	Paliwo stałe – węgiel	118	16	32.000				61	5	20.000
2022	Biogaz									
	Biomasę	420	21	42.000						
	Energię słońca							422,3	92	858.071
	Pompy ciepła									
	Paliwo gazowe	700	20	60.000				74	3	12.000
	Paliwo stałe – węgiel	16	1	2.000						

Legenda do kolumn:

1 - Moc zainstalowana / znamionowa instalacji lub źródła ciepła [kW]

2 - Liczba w szt.

3 - Wartość dofinansowania [zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.1.3. Odnawialne źródła energii

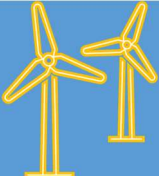
Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzi do realizacji celów zawartych w Raportowanym Programie Ochrony Środowiska, tym samym również „Polityki Ekologicznej Państwa 2030” oraz „Polityki Energetycznej Państwa do 2040 r.”, której jednym ze wskaźników jej realizacji jest udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii brutto.

MIKROINSTALACJE FOTOWOLTAICZNE ZAINSTALOWANE W LATACH 2021 I 2022

	2021 r. Moc zainstalowana [MW]	2021 r. Liczba uruchomionych instalacji [szt.]	2022 r. Moc zainstalowana [MW]	2022 r. Liczba uruchomionych instalacji [szt.]
Chełmża Miasto	0,585	72	0,709	117
Chełmża Gmina	1,125	134	2,204	137
Czernikowo	1,456	164	2,019	120
Lubicz	4,138	366	5,591	434
Łubianka	1,777	193	3,759	228
Łysomice	2,521	305	2,864	207
Obrowo	5,269	526	3,081	367
Wielka Nieszawka	1,024	127	1,196	167
Zławieś Wielka	3,607	382	3,447	372

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator za lata 2021-2022

TURBINY WIATROWE ZAINSTALOWANE W LATACH 2021 I 2022

	2021 r. Moc zainstalowana [MW]	2021 r. Liczba uruchomionych instalacji [szt.]	2022 r. Moc zainstalowana [MW]	2022 r. Liczba uruchomionych instalacji [szt.]
Chełmża Miasto	0	0	0	0
Chełmża Gmina	0	0	4,166	1
Czernikowo	0	0	0	0
Lubicz	0	0	0	0
Łubianka	0	0	0	0
Łysomice	0	0	0	0
Obrowo	0	0	0	0
Wielka Nieszawka	0	0	0	0
Zławieś Wielka	0	0	0,66	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator za lata 2021-2022

WZROST WYKORZYSTANIA OZE W POWIECIE TORUŃSKIM

Wg stanu na dzień 16 maja 2021 roku na terenie powiatu toruńskiego było zainstalowanych:

- 2.969 szt. instalacji PV (energia słońca) o łącznej mocy 22,03 MW;
- 6 szt. instalacji WI (energia wiatru) o łącznej mocy 0,026 MW.

W 2021 roku na terenie powiatu toruńskiego zainstalowano:

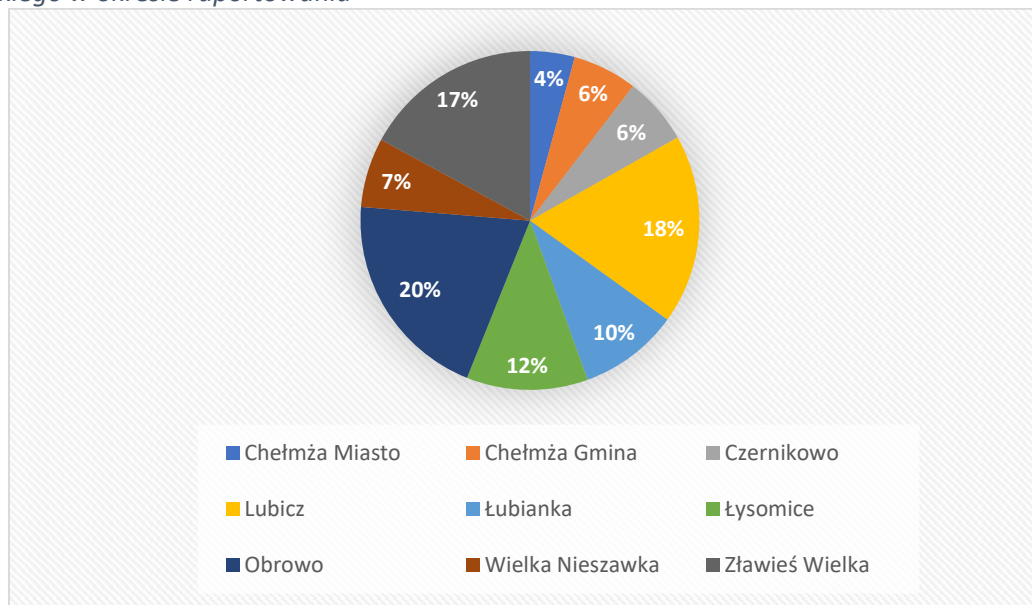
- 2.269 szt. instalacji PV (energia słońca) o łącznej mocy 21,5 MW.

W 2022 roku na terenie powiatu toruńskiego zainstalowano:

- 2.149 szt. instalacji PV (energia słońca) o łącznej mocy 24,87 MW;
- 2 szt. instalacji WI (energia wiatru) o łącznej mocy 4,83 MW.

W Raportowanym dokumencie wg danych pozyskanych na dzień 16 maja 2021 roku (strona 45 POŚ) wykazano, iż najwięcej mikroinstalacji PV znajdowało się na terenie gminy Obrowo. W latach 2021-2022 również, najwięcej nowych instalacji uruchomiono na obszarze tej gminy, bo aż 893 szt. Duża aktywność utrzymała się również na terenie gminy Lubicz, gdzie powstało 800 szt. nowych instalacji oraz w gminie Zławieś Wielka, gdzie oddano do eksploatacji 754 szt. instalacji.

Wykres 1: Udział liczby [szt.] uruchomionych instalacji PV na terenie poszczególnych gmin powiatu toruńskiego w okresie raportowania

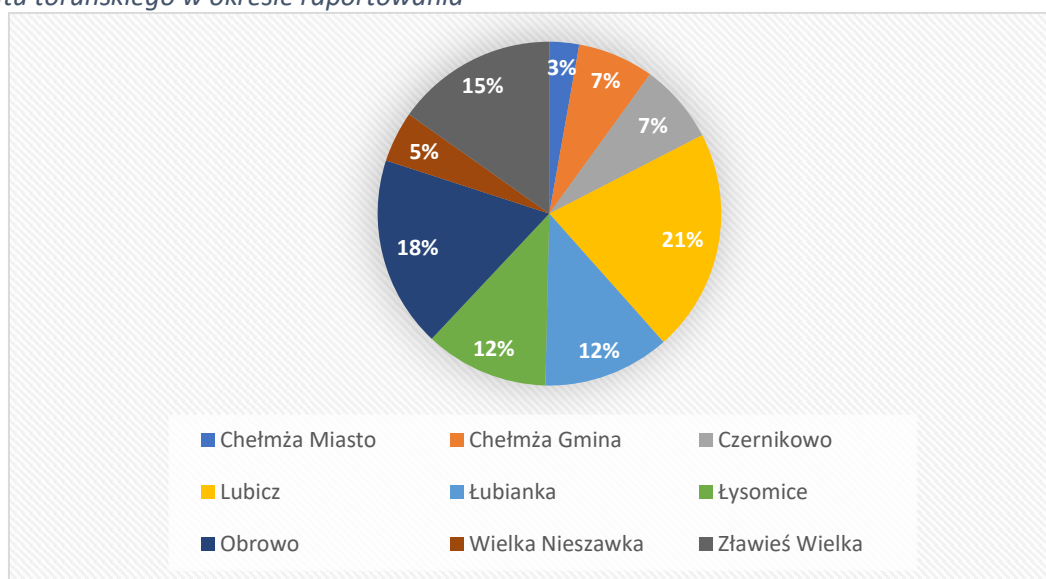

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator za lata 2021-2022

W zakresie mocy zainstalowanej w instalacjach PV prowadzenie przejęła gmina Lubicz, na terenie której w raportowanym okresie oddano do użytku 9,73 MW. Dalej znajdują się gminy Obrowo z wynikiem 8,37 MW i Zławieś Wielka 7,1 MW.

Najmniej było zainstalowanych i nadal najmniej powstaje instalacji PV na terenie miasta Chelmża i gminy Wielka Nieszawka.

Wykres 2: Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach PV na terenie poszczególnych gmin powiatu toruńskiego w okresie raportowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator za lata 2021-2022

MAŁE INSTALACJE PV URUCHOMIONE W LATACH 2021-2022

Nazwa firmy	Data uruchomienia PV	Lokalizacja	Moc w MW
QPV KP2 Sp. z o.o.	2021-11-08	Jedwabno	0,909
SUN PPV Sp. z o.o.	2021-12-14	Zębówiec	0,999
TARGET - FOOD Sp. z o.o.	2022-01-31	Czarne Błoto	0,669
QPV KP2 Sp. z o.o.	2022-02-10	Jedwabno	0,879
ZPK SNAKE S.C.	2022-03-30	Czarne Błoto	0,499
SANWET S.C.	2022-04-27	Papowo Toruńskie	0,999
SANWET S.C.	2022-04-27	Papowo Toruńskie	0,999
CAL Sp. z o.o.	2022-07-26	Brąchnówko	0,95
KAMAN Sp. z o.o.	2022-09-14	Wybczyk	0,89
KAMAN Sp. z o.o.	2022-09-14	Wybczyk	0,959
PPH „HERRING”	2022-11-18	Wielka Nieszawka	0,299
Wielki Drop Sp. z o.o.	2022-11-28	Jackowo	0,999
PVE 201 Sp. z o.o.	2022-12-19	Grębocin	0,999

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru MOIZE, prowadzonego przez URE

Łączna moc uruchomiona w małych instalacjach w latach 2021 – 2022 wyniosła:

11,049 MW

Łączna moc uruchomiona w małych instalacjach wg stanu na dzień 31 XII 2022 wyniosła:

29,266 MW

W raportowanym okresie nastąpił bardzo istotny i dynamiczny rozwój wykorzystania odnawialnej energii słońca. Zarówno indywidualne gospodarstwa domowe chętnie użytkują instalacje PV oraz przedsiębiorcy chętnie inwestują w farmy fotowoltaiczne. Prezentowane dane, wskazują na wzrost, który nie miał dotychczas miejsca. W analizowanych latach nowych mikroinstalacji powstało ponad 4,4 tys.

2.1.4. Elektromobilność

Jednym z celów zawartych w „Strategii zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku” jest ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, poprzez rozwój elektromobilności. Jest on również szansą dla ochrony jakości powietrza. W związku z tym, aby ocenić progres elektromobilności w powiecie, z Wydziału Komunikacji w Starostwie Powiatowym w Toruniu pozyskano poniższe dane.

STACJE ŁADOWANIA

	2021 rok	2022 rok
Liczba zgłoszeń:	0	1*

* Starostwo Powiatowe wydało zaświadczenie znak AB.6743.1182.2022.MD z dnia 21 lipca 2022 r. w związku z przyjęciem zgłoszenia powiększenia istniejącego parkingu zakładowego w zakładzie produkcyjnym – Nordzucker Polska S.A. w Chełmży, o chodnik oraz montaż stacji ładowania samochodów elektrycznych do realizacji na działce nr geod. 12/4 w obrębie 0014, miasto Chełmża, Gmina Miasta Chełmża.

Z danych otrzymanych od interesariuszy do niniejszego Raportu pozyskano informację, iż Nadleśnictwo Cierpiszewo uruchomiło stację ładowania samochodów elektrycznych przy siedzibie Nadleśnictwa.

POJAZDY SAMOCHODOWE NA ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych na dzień 31 XII 2022 [szt.]	Liczba zarejestrowanych na dzień 31 XII 2020 [szt.]	Liczba zarejestrowanych w latach 2021-2022 [szt.]	Udział zarejestrowanych w latach 2021-2022
Motocykle 	2 szt.	0 szt.	2 szt.	100 %
Motorowery 	28 szt.	14 szt.	14 szt.	50 %
Samochody osobowe 	48 szt.	13 szt.	35 szt.	73 %
Autobusy 	0 szt.	0 szt.	0 szt.	-
Samochody ciężarowe 	3 szt.	0 szt.	3 szt.	100 %

SAMOCHODY HYBRYDOWE

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych na dzień 31 XII 2022	Liczba zarejestrowanych na dzień 31 XII 2020	Liczba zarejestrowanych w latach 2021-2022	Udział zarejestrowanych w latach 2021-2022
OGÓŁEM	71 szt.	48 szt.	23 szt.	32 %
Plug - in	3 szt.	3 szt.	0 szt.	0 %
Non Plug - in	68 szt.	45 szt.	23 szt.	34 %

LICZBA SAMOCHODÓW OGÓŁEM – STAN NA 31 XII 2022 R.

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych na dzień 31 XII 2022	Udział poszczególnych rodzajów na dzień 31 XII 2022
OGÓŁEM (samochody osobowe i ciężarowe)	82 886 szt.	100 %
Hybrydowe	71 szt.	0,09 %
Elektryczne	51 szt.	0,06 %

Rozwój elektromobilności jest na bardzo wczesnym stadium rozwoju. Świadczy o tym bardzo mała ilość samochodów elektrycznych – 51 szt., zarejestrowanych na dzień 31 XII 2022 r. w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego w Toruniu. Bardzo mały udział jest również samochodów hybrydowych, w szczególności z Plug – in (czyli takich, które można podłączyć do źródła prądu / ładować z sieci elektrycznej).

Liczba stacji ładowania zgłoszonych do Starostwa Powiatowego w Toruniu w raportowanym okresie dotyczyła 1 miejsca.

Analizując dane dochodzimy do wniosku, że auta elektryczne obecnie mają marginalny udział w mobilności mieszkańców powiatu. W zwiększeniu znaczenia tego środka lokomocji nie pomaga bardzo mała liczba stacji ładowania. Obecni użytkownicy aut elektrycznych ich ładowanie prowadzą we własnych garażach.

Podane liczby jednak nie obejmują samochodów elektrycznych użytkowanych przez przedsiębiorców na podstawie umów leasingu, gdyż powiat toruński ma charakter terenów wiejskich, a firmy leasingowe siedziby lub oddziały lokują w większych miastach tj. na przykład w Toruniu. W tej sytuacji samochód taki rejestrowany jest w urzędzie właściwym dla miejsca prowadzenia działalności leasingodawcy. Mając to na względzie można szacować, że po terenie powiatu toruńskiego porusza się większa ilość aut elektrycznych i hybrydowych niż wskazują na to powyższe liczby. Jednak nadal elektromobilność ma znaczenie marginalne.

2.1.5. Drogi rowerowe

Drogi rowerowe dają możliwość mieszkańcom do bezpiecznego, bezemisyjnego i cichego przemieszczania się po terenie powiatu. Dodatkowo aktywność fizyczna wpływa na kondycje organizmu człowieka, dzięki temu pozytywnie wpływa na zdrowie ludzi, dlatego ich rozbudowa jest ważna i oczekiwana przez społeczeństwo.

Tabela 6: Długość dróg rowerowych w km w latach 2019 – 2022 na terenie powiatu toruńskiego

Drogi rowerowe w km	2019	2020	2021	2022
drogi dla rowerów ogółem	123,67	171,96	193,374	198,034
będących pod zarządem gminy	36,30	55,77	56,734	56,734
będących pod zarządem starostwa	42,98	56,03	72,201	76,861
będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego	44,39	60,16	64,439	64,439

Źródło: Dane ZDP w Toruniu

2.1.6. Działania administracyjne

Emisja gazów i pyłów do powietrza z instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska w myśl art. 152 lub uzyskania pozwolenia w myśl art. 220 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.). Instalacje te muszą spełniać określone przepisami szczegółowymi wymagania, a w określonych przypadkach normy emisyjne. Przyjęte rozwiązania administracyjne mają na celu kontrolowanie emisji z instalacji, co chroni środowisko przed nadmiernym korzystaniem z niego. Właściwymi organami ochrony środowiska w tym obszarze jest marszałek województwa oraz starosta. W raportowanym okresie Starosta Toruński przyjął 17 zgłoszeń oraz wydał 12 nowych pozwoleń, 5 decyzji zmieniających wydane już pozwolenia oraz 3 decyzje zmieniające oznaczenie prowadzącego instalację. W załączniku nr 3 do niniejszego raportu znajduje się wykaz przyjętych zgłoszeń i wydanych pozwoleń w latach 2021 – 2022.

2.1.7. Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia powietrza i uciążliwości odorowych

Spalanie odpadów lub innych materiałów, a nawet paliw w niewłaściwych warunkach powoduje niekontrolowane emisje do powietrza. Odory są subiektywnym odczuciem, jednak uznaje się że uciążliwości zapachowe związane są z emisją pewnych substancji do powietrza, które odpowiadają za charakterystyczny zapach, dlatego obie te kategorie połączono w jeden punkt opisu. Emisja substancji do powietrza wpływa na jego jakość, dlatego niezbędne bywają interwencje inspektorów ochrony środowiska.

Tabela 7: Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia powietrza i uciążliwości odorowych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji
Zanieczyszczenie powietrza (dymienie, pylenie, spalanie odpadów)	Złotoria	2021	4
	Ostaszewo		
	Cierpice		
	Papowo Toruńskie		
	Ostaszewo	2022	4
	Ostaszewo		
	Wielka Nieszawka		
	Piwnice		

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji	
Uciążliwości odorowe	Skąpe	2021	2	3
	Mierzynek			
	Zławieś Wielka	2022	1	

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszczy, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.1.8. Działania inwestycyjne

Tabela 8: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony powietrza w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Powiat Toruński	Zmiana systemu ogrzewania w warsztacie szkolnym ZS CKU Gronowo - montaż aparatów grzewczych z nagrzewnicą wodną typu VOLCANO VR MINI EC firmy „VTS” wspomaganymi destryfikatorami typu VOLCANO VR-D MINI EC firmy „VTS”	2021	84.500,00	środki własne
	Wymiana źródeł ciepła na pompy ciepła w DPS Browina wraz z projektem – wykonano projekt, inwestycja nie została zrealizowana	2021	45.000,00	środki własne
	Dotacja dla Gminy Zławieś Wielka na montaż instalacji gazowej wraz z budową kotłowni w budynku harcówki w m. Górsk	2021	21.600,00	środki własne
	Modernizacja budynku w Zespole Szkół Podstawowych w Chełmży, w tym ocieplenie ścian, stropodachu oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	2021	79.089,00	środki własne
	Dotacja dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na budowę drogi rowerowej: - Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kiełbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo o dł. 12,83 km, - Złotoria – Nowa Wieś – Lubicz Górny o dł. 7,672 km, - Toruń – Mała Nieszawka – Wielka Nieszawka – Cierpice o dł. 6,532 km	2021 2022	1.243.937,00	środki własne
	Dotacja do rozbudowy drogi powiatowej nr 2021C poprzez budowę drogi rowerowej na odcinku Ostaszewo-Wytrębowice-Kowróż	2021 2022	851.211,00	środki własne
	Dotacja do rozbudowy drogi powiatowej nr 2005C poprzez budowę drogi rowerowej	2021	423.341,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	na odcinku Łubianka-Zamek Bierzgowski			
	Dotacja do rozbudowy drogi powiatowej nr 2016C poprzez budowę drogi rowerowej na odcinku Kończewice-Warszewice	2021	664.069,00	środki własne
	Dotacja do rozbudowy drogi powiatowej nr 2019C poprzez budowę drogi rowerowej w Brąchnowie – I etap	2021	173.066	środki własne
	Dotacja do budowy ścieżki rowerowej na terenie Gminy Zławieś Wielka – etap I	2021	37.936,00	środki własne
Powiat Toruński przez Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu	Droga rowerowa Browina - Grzywna - Kuczwały – Sławkowo o dł. 4,22 km, ekologicznie i bezpiecznie	2021	3.196.740	środki własne + porozumienie j.s.t. + RPO WK-P
	Droga rowerowa Rogówko - Jedwabno - Lubicz Dolny o dł. 4,23 km, ekologicznie i bezpiecznie	2021	2.999.874	środki własne + porozumienie j.s.t. + RPO WK-P
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2021C Świerczynki - Ostaszewo w km 0+000 do km 4+257 na dł. 4,257 km, w ramach której wybudowano 1 km ścieżki rowerowej	2022	6.927.789,00	Polski Ład
Gmina Chełmża	Sporządzenie dokumentacji projektowej dla zadania pt. Remont elewacji i dachu budynku Urzędu Gminy Chełmża	2021	47.970,00	środki własne
	Sporządzenie dokumentacji projektowej dla zainstalowania mikroinstalacji fotowoltaicznej na budynkach OSP Skąpe i Grzegorz	2022	18.450,00	środki własne
	Poprawa bezpieczeństwa oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez rozbudowę drogi polegającą na budowie ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2016C Kończewice – Warszewice budowa ścieżki rowerowej na długości 3,5 km	2021	1.303.047,23	środki własne + 20% RPO WK-P
	Rozbudowa DW nr 551 Strzyżawa – Unisław – Wąbrzeźno poprzez budowę drogi rowerowej na odcinku Zelgno – Pluskowęsy budowa	2021	2.018.989,47	środki własne + 71,6% RPO WK-P

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	ścieżki rowerowej na długości 3,5 km			
	Dotacje dla mieszkańców na wymianę źródeł ciepła	2022	1.012.219,00	WFOŚiGW
Miasto Chełmża	Inkubator Przedsiębiorczości w Chełmży – Opis: adaptacja budynku dawnego szpitala dziecięcego na potrzeby funkcjonowania inkubatora, w tym termomodernizacja budynku	2021	3 495 952,78	środki własne + 75% RPO WK-P
	Modernizacja oświetlenia ulicznego w obrębie ulic Sienkiewicza, Wryczy, Groszkowskiego, Depczyńskiego, Malewskiego, Władysławskiego i Dorawy w Chełmży Opis: wymiana opraw oświetlenia ulicznego na nowe, wykonane w technologii LED	2021	269 287,00	środki własne + 77,5% RPO WK-P
	"Upowszechnianie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii na terenie miasta Chełmży - budowa instalacji OZE na budynkach mieszkalnych: etap II" Opis: Montaż 83 instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych jednorodzinnych	2022	1.954.253,59	środki własne + 34,4% RPO WK-P
Gmina Czernikowo	Wymiana kotła w budynku Szkoły Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Steklinie	2022	71.000,00	środki własne
	Modernizacja oświetlenia ulicznego i tworzenie zintegrowanego systemu zarządzania energią	2021	653.543,64	środki własne + RPO WK-P
Gmina Lubicz	Przebudowa i termomodernizacja budynku szkoły podstawowej i oddziału przedszkolnego w Gronowie	2021 2022	1.542.750,00	środki własne + 34% RPO WK-P
	Budowa drogi rowerowej Złotonia - Nowa Wieś - Lubicz Górny (Liderem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie, Partnerem jest Powiat Toruński oraz Gmina Lubicz)	2021 2022	1.019.111,00	środki własne
Gmina Łubianka	Termomodernizacja budynku SP w Warszewicach (m.in. montaż pompy ciepła o mocy 110 kW, montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy 41,28 kW)	2021 2022	3.981.341,98	środki własne + budżet województwa + RPO WK-P

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Montaż 69 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 510 kW (budynki mieszkalne, prywatne)	2021 2022	1.552.197,60	RPO WK-P + wkład własny mieszkańców
	2 czujniki jakości powietrza	2021	4.000,00	środki własne
	1 czujnik jakości powietrza	2022	2.560,00	środki własne
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2019C poprzez budowę drogi rowerowej w m. Brąchnowo - etap 1 i 2	2021	1.061.603,23	środki własne + RPO WK-P + powiat toruński
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2005C poprzez budowę drogi rowerowej na odcinku Łubianka – Zamek Bierzgłowski o długości 1,062 km	2021	1.205.400,00	środki własne + RPO WK-P + powiat toruński
Gmina Wielka Nieszawka	Udzielanie dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji służących ochronie powietrza (Uchwała Rady Gminy Wielka Nieszawka nr XLVIII/276/2022 z dnia 26 kwietnia 2022 r. – pompy ciepła 5 szt.)	2022	20.000,00	środki własne
	Udzielanie dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji służących ochronie powietrza (Uchwała Rady Gminy Wielka Nieszawka nr XXXIII/184/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r. oraz Uchwała Rady Gminy Wielka Nieszawka nr XXXVII/206/2021 z dnia 9 lipca 2021 r. – pompy ciepła 1 szt.)	2021	4.000,00	środki własne
	Wspieranie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w Gminie Wielka Nieszawka – etap II (106 instalacji fotowoltaicznych zainstalowanych na terenie Gminy Wielka Nieszawka – projekt parasolowy)	2021 2022	1.981.583,68	RPO WK-P 922.129,63 + środki własne mieszkańców 1.059.454,05
Gmina Zławieś Wielka	Montaż instalacji fotowoltaicznych w m.: Stary Toruń, Czarnowo, Siemoń, Przysiek, Zławieś Wielka, Czarne Błoto, Rozgarty, Górsk, Toporzysko, Łążyn, Zławieś Mała, Pędzewo, Rzęczkowo, Cegielnik, Zarośle Cienkie. Projekt obejmował montaż 80 instalacji, w tym 77 instalacji	2022	1.933.312,16	RPO WK-P

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	mieszkańców gminy, 3 instalacje Gmina Zławieś Wielka.			
	Stop dla smogu 2021 – program wspierający wymianę źródeł ogrzewania. Dotacja w wysokości 3.000,00 zł / beneficjenta	2021	60.000,00	środki własne
	Stop dla smogu 2022 – program wspierający wymianę źródeł ogrzewania. Dotacja w wysokości 3.000,00 zł / beneficjenta	2022	78.000,00	środki własne
	Wykonanie instalacji gazowej wraz z kotłownią dla budynku harcówki w miejscowości Górsk	2021	22.537,38	środki własne
	Podłączenie budynku Harcówki w Górsku do sieci gazowej. Wykonanie wewnętrznej i zewnętrznej instalacji gazowej z kotłem na potrzeby budynku Harcówki w Górsku przy ul. Szkolnej 2A	2022	35.060,00	środki własne
	Budowa ścieżki rowerowej od ul. Morelowej do granic gminy	2021	75.871,47	nie określono
	Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Zławieś Wielka – etap I	2021	1.462.228,38	RPO WK-P
Nadleśnictwo Cierpiszewo	Stacja ładowania samochodów elektrycznych przy siedzibie Nadleśnictwa Cierpiszewo	2022	7.610,50	środki własne
Nadleśnictwo Dobrzejewice	Zakup pojazdu elektrycznego na Szkółkę Leśną Bielawy (MELEX)	2021	61.556,89	środki własne
	Montaż instalacji fotowoltaicznej w Nadleśnictwie Dobrzejewice i Szkółce Leśnej Bielawy	2021	363.948,16	środki własne
	Montaż pomp ciepła w Szkółce Leśnej Bielawy i leśnictwie Łochocin	2022	95.004,96	środki własne
Nadleśnictwo Toruń	Modernizacja kotłowni w leśnictwie Kamieniec (wymiana kotła grzewczego na opalany pelletem)	2022	26.800,00	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.1.9. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	126	110 / 138	wg potrzeb
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS)	74,1	76,4 / 77,5	95
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	44	34 / 40	zmniejszenie ilości
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	77.564	71.580 / 68.746	zmniejszenie ilości
Liczba gmin posiadających przyjęty PGN (dane od gmin powiatu)	9	9	9
Liczba gmin posiadających przyjęty Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (dane od gmin powiatu)	5	5	9
Ilość instalacji OZE (wykaz OZE publikowany przez Urzędu Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	17	16 / 26	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach OZE (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w MW	18,159	19,718 / 29,266	zwiększenie ilości
Ilość instalacji wykorzystujących hydroenergię (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	1	1 / 0	zwiększenie ilości
Ilość instalacji wykorzystujących energię wiatru (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	8	8 / 8	zwiększenie ilości
Ilość instalacji wykorzystujących energię promieniowania słonecznego (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	6	7 / 18	zwiększenie ilości
Ilość instalacji wykorzystujących biogaz (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	1	0 / 0	zwiększenie ilości wg potrzeb
Ilość instalacji wykorzystujących biomasę (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki – nie obejmują mikroinstalacji) w szt.	0	0 / 0	zwiększenie ilości
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla następujących substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla i PM2,5	A	A	A

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
w strefie kujawsko-pomorskiej (monitoring WIOŚ)			
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla PM10 (monitoring WIOŚ)	C	C	A
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla PM2,5 II faza (monitoring WIOŚ)	C1	A	A
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla benzo(a)pirenu w PM10 (monitoring WIOŚ)	C	C	A
Liczba odbiorców gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.] (GUS)	3.897	4.877 / b.d.	zwiększenie ilości
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh (GUS)	56.661,7	80.667,6 / b.d.	zwiększenie ilości
Wskaźnik zużycia liczony wg wzoru: zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh / liczba odbiorców gazu ogrzewających mieszkania (obliczenia własne na podstawie danych GUS)	14,54	16,54 / b.d.	zmniejszenie wartości wskaźnika
Odbiorcy energii elektrycznej ogółem w szt. (GUS)	31.934	36.446 / b.d.	wg potrzeb
Zużycie energii elektrycznej ogółem w MWh (GUS)	91.064,49	111.180,04 / b.d.	zmniejszenie ilości
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (ogółem) kWh (GUS)	846	993,4 / b.d.	zmniejszenie ilości
Wskaźnik zużycia liczony wg wzoru: zużycie energii elektrycznej w MWh/ liczba odbiorców energii elektrycznej (obliczenia własne na podstawie danych GUS)	2,85	3,05	zmniejszenie wartości wskaźnika

2.1.10. Wnioski

W raportowanym okresie nastąpił bardzo duży progres w działalności prosumenckiej mieszkańców. Uruchomiono ponad 4,4 tys. nowych instalacji fotowoltaicznych co jest dużym krokiem w kierunku wzrostu wykorzystania OZE. Gminy przeznaczając środki własne oraz pozyskując z różnych programów istotnie wsparły mieszkańców w prowadzonych inwestycjach.

Podobnie do poprzedniego okresu raportowania bardzo intensywnie prowadzona była budowa ścieżek rowerowych, które wpływają na zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców powiatu oraz tworzeniu nowych nawyków tj. poruszanie się rowerem do sklepu, pracy, szkoły czy w celach towarzyskich. Rozbudowa ścieżek rowerowych znacząco przyczynia się do ograniczania zanieczyszczeń powietrza.

Elektromobliwość na obszarze powiatu aktualnie ma znaczenie marginalne, z uwagi na znikomą ilość stacji ładowania. Bardzo mała jest również ilość zarejestrowanych samochodów elektrycznych.

Jakość powietrza na obszarze powiatu poprawia się systematycznie od kilku lat. Aktualnie najistotniejszym problemem pozostaje spełnienie norm dla benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

2.2. Zagrożenie hałasem

2.2.1. Wyniki monitoringu środowiska

Klimat akustyczny powiatu toruńskiego kształtowany jest przez hałas pochodzący ze źródeł komunikacyjnych (drogowy) oraz z przemysłu.

W ocenie stanu akustycznego województwa za rok 2021 wykazano cztery zakłady zlokalizowane na terenie powiatu toruńskiego, których hałas przekraczał normy. Podobnie jak w poprzednim okresie raportowania przekroczenia odnotowano dla cukrowni Nordzucker S.A. w Chełmży. Ponadto przekroczenia stwierdzono w zakładach For Nature Solutions Sp. z o.o., Tartak Obrowo oraz Terranova Wood Sp. z o.o.

W raportowanym okresie wydano jedną decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla zakładów For Nature Solutions Sp. z o.o.

2.2.2. Interwencje WIOŚ ws. klimatu akustycznego

Tabela 9: Interwencje WIOŚ ws. hałasu na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji
Hałas z działalności gospodarczych	Obrowo	2021	11
	Lubicz Górny		
	Czarne Błoto		
	Rogówko		
	Ostaszewo		
	Ostaszewo		
	Szembekowo		
	Grębocin		
	Złotoria, Grabowiec		
	Ostaszewo		
	Czarnowo		
	Obrowo	2022	6
	Sąsiedzko		
	Przysiek		
	Czernikowo		
	Ostaszewo		
	Ostaszewo		

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszcz, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.2.3. Działania inwestycyjne prowadzone na rzecz poprawy klimatu akustycznego

Tabela 10: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Powiat Toruński	Dotacja celowa na pomoc finansową dla Marszałka Województwa na projekt „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 249 wraz z uruchomieniem przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa”.	2021 2022	242.819,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Zakup nieruchomości gruntowej w celu uregulowania drogi powiatowej nr 2008C położonej w Gostkowie Gmina Łysomice.	2022	25.259,00	środki własne
Miasto Chełmża	Przebudowa drogi gminnej nr 101241 C, ulica Polna w miejscowości Chełmża, odcinek 1: kilometrąż liczony od ul. Chełmińskie Przedmieście w km od 0+000,00 do 0 + 310,00 i odcinek 2: kilometrąż liczony od ul. Dworcowej w km od 0+000,00 do 0+663,00 W ramach zadania wykonano nakładkę z masy bitumicznej na jezdni, wykonano część chodników i zjazdów z kostki betonowej oraz zamontowano bariery ochronne stalowe.	2020 2021	1.174.808,71	środki własne + budżet państwa
	Przebudowa ulic: Groszkowskiego, Kowalskiego, Tretkowskiego, Wryczy, Szydźka i Piastowskiej. Wykonano docelową nawierzchnię dróg (jezdni, chodników, zjazdów) z kostki betonowej typu pol-bruk.	2020 2021	4.066.747,64	środki własne + budżet państwa
	Modernizacja ulic Śródmieścia polegająca na wykonaniu nakładek bitumicznych: ulicy Strzeleckiej na odcinku od ul. Szewskiej do skrzyżowania z ulicą Sikorskiego, ulicy Kopernika od skrzyżowania z ulicą Sądową do Rynku, ulicy Szewskiej od skrzyżowania z ulicą Bł. Juty do ulicy Chełmińskiej oraz modernizacja ulicy Lipowej polegającej na zmianie nawierzchni gruntowej na bitumiczną na odcinku 427 mb. Wykonano nakładki bitumiczne na odcinkach ulic: Strzeleckiej, Kopernika, Szewskiej oraz zmieniono nawierzchnię gruntową na bitumiczną na ulicy Lipowej.	2021	505.756,01	środki własne
	Modernizacja ulicy Polnej na odcinku 250 mb leżącym na gruntach komunalnych. W ramach zadania wykonano nakładkę bitumiczną na części ulicy Polnej.	2021	270.104,98	środki własne
	Przebudowa ulicy Frelichowskiego. W ramach	2021 2022	926.385,17	środki własne +

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	zadania wykonano nakładkę bitumiczną na jezdni, wykonano nową nawierzchnię z kostki polbruk na parkingach oraz częściowo przełożono chodniki.			budżet państwa
Gmina Czernikowo	Przebudowa drogi gminnej nr 101115C w m. Steklin	2021	1.014.749,96	środki własne + RFRD + RFIL
	Przebudowa dróg gminnych nr 101103C, 101133C i 101116C w m. Liciszewy, Ograszka i Jackowo	2021	910.204,62	środki własne + RFIL
	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych nr 101158C, 101159C, 101160C w m. Makowiska i Kiełpiny	2022	4.797.298,94	środki własne + RFRD
	Przebudowa dróg gminnych nr 101101C i 101108C z odgałęzieniami wraz z przebudową skrzyżowania z drogą powiatową nr 2132C w m. Kijaszkowo	2022	1.252.860,33	środki własne + RFRD
	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie geodezyjnym Steklinek	2022	384.995,66	środki własne + OGR (UMWKP)
Gmina Łubianka	Przebudowa drogi gminnej (ul. Grunwaldzka) nr 100377C w m. Łubianka na odcinku 617 m oraz drogi gminnej (ul. Topolowa) nr 100326C w m. Bierzgłowo na odcinku 900 m	2021	1.0941.70,50	środki własne + RFRD
	Przebudowa drogi gminnej (ul. św. Piotra) nr 100420C w m. Biskupice na odcinku 507 m, drogi gminnej (ul. Sienkiewicza) nr 100316C w m. Przeczno na odcinku 442 m oraz drogi gminnej (ul. Gruntowa) nr 100321C w m. Bierzgłowo na odcinku 763 m	2021	1.153.624,91	środki własne + RFRD
	Przebudowa drogi gminnej (ul. Dworska) nr 100317C w m. Słomowo na odcinku 685 m	2021	356 545,57	środki własne
Gmina Łysomice	Przebudowa drogi gminnej ul. Daglezjowej w m. Papowo Toruńskie - Osieki	2022	657.866,85	środki własne + RFIL
	Przebudowa drogi gminnej ul. Polnej w m. Zakrzewko	2022	253.499,64	środki własne + RFIL
	Przebudowa drogi gminnej ul. Wypoczynkowej w m. Kamionki Małe	2022	578 306,64	środki własne + RFIL

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Przebudowa drogi gminnej ul. Lipowej w m. Papowo Toruńskie	2022	78 953,88	środki własne + RFIL
	Przebudowa drogi gminnej Zakrzewko - Ostaszewo	2021	456.885,70	środki własne + RFR
	Rozbudowa ulicy Pszenicznej w Łysomicach	2021	158.670,00	środki własne
	Rozbudowa ul. Granicznej nr 100613C w m. Łysomice	2021	1.749.892,41	środki własne + RFR
Gmina Obrowo	Wykonanie nawierzchni asfaltowej w m. Osiek nad Wisłą ul. Tulipanowa, Storczykowa, Radosna, Zawały, m. Głogowo ul. Klonowa, Łążynek, m. Brzozówka ul. Śliwkowa, m. Obrowo ul. Osiedlowa ok. 2 km	2022	1.500.000,00	środki własne
Gmina Wielka Nieszawka	Przebudowa ul. Żeglarzy w Brzozie	2021	126.242,59	RFIL
	Przebudowa ul. Leśnej w Cierpicach	2021	79.320,18	RFIL
	Przebudowa ul. Brązowej w Małej Nieszawce	2021	126.771,06	RFIL
	Przebudowa ul. Wiązowej w Małej Nieszawce	2021	121.268,16	RFIL
	Przebudowa ul. Różanej w Małej Nieszawce	2021	69.076,80	RFIL
	Przebudowa pasa drogowego dz. nr 199/11 w Małej Nieszawce	2021	61.441,12	RFIL
	Rozbudowa ul. Ogrodowej w Cierpicach	2021	2.058.551,84	RFRD
	Przebudowa ul. Brzozowej w Wielkiej Nieszawce	2022	59.660,00	środki własne
	Przebudowa ul. Krótkiej w Brzozie	2022	140.170,00	środki własne
	Przebudowa ul. Liliowej w miejscowości Mała Nieszawka	2022	524.729,58	RFIL
	Przebudowa pasa drogowego zlokalizowany na dz. nr. 147/2 w m. Mała Nieszawka	2022	72.693,00	RFIL
	przebudowa ul. Topolowej w m. Mała Nieszawka	2022	371.892,62	WFOGR
	Remont ul. Topolowej w Małej Nieszawce	2022	535.339,86	RFRD
	Remont ul. Przemysłowej w Wielkiej Nieszawce	2022	627.588,69	RFRD
Gmina Zławieś Wielka	Przebudowa drogi gminnej w m. Zławieś Mała	2021	703.460,78	PROW
	Przebudowa drogi gminnej w Górsku ul. Nadwiślańska	2021	160.360,10	nie określono

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Asfaltowanie Dróg Gminnych: w m. Zławieś Mała 3405 m ² , m. Zławieś Mała ul. Topolowa 364 m ² , w m. Czarne Błoto ul. Prosta 2100 m ² , m. Zarośle Cienkie 2040 m ² , m. Czarne Błoto ul. Turystyczna 2140 m ² , w m. Stary Toruń 2175 m ² , w m. Rozgarty ul. Wesola 800 m ²	2021	1.239.464,77	nie określono
	Rozbudowa drogi gminnej nr 101593C w m. Czarne Błoto Zadanie obejmuje rozbudowę drogi gminnej w m. Czarne Błoto (ul. Sosnowa, nr 101593C) o całkowitej długości trasy 520,57 m (w tym zakres objęty opracowaniem: 494,72m).	2021	826.424,83	RFRD
	Remont drogi gminnej nr 100193C	2021	882.330,75	RFRD
	Budowa zjazdu przy DK nr 80 naprzeciwko ul. Akacjowej w Złejwsi Wielkiej	2021	119.998,00	nie określono
	Przebudowa drogi gminnej ul. Nadwiślańska nr drogi 100199C od 0+000 km do 0+709 km w m. Górsk – etap IIa.	2022	620.027,07	RFRD
	Asfaltowanie Dróg Gminnych. Zadanie I – zadanie polega na przebudowie ul. Podleśnej w Toporzysku o długości 667,24m. Zadanie II – Przebudowa zadane obejmuje przebudowę ul. Wierzbowej; m. Czarne Błoto ul. Wierzbowa, nr 100225C o długości 402,40m (etap I).	2022	2.585.942,77	PROW
	Przebudowa drogi gminnej nr 101579C w m. Zarośle Cienkie – etap II (0+000 km do 0+470 km).	2022	605.323,71	RFRD
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład linii kolejowych w Bydgoszczy	Rewitalizacja linii kolejowej nr 207 na odcinku Toruń Wschodni – Chełmża – zadanie obejmuje kompleksową modernizację nawierzchni i podtorza na odcinku od stacji Toruń Wschodni do stacji Chełmża wraz ze wszystkimi przejazdami kolejowo-	2021 2022	nie ujawniono	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	drogowymi i obiektami inżynierskimi (przepustami).			
Zarząd Dróg Wojewódzkich	DW 551 Chełmża-Pluskowęsy – 2,8 km – nowa nawierzchnia, wycinka drzew, pobocza rowy i oznakowanie	2021	nie przekazano informacji	nie przekazano informacji
	DW 646 Turzno – Brzeźno – 1,15km - poszerzenie, pobocza, rowy, oznakowanie	2021	nie przekazano informacji	nie przekazano informacji
	DW 546 Zławieś Wlk. – Rzęczkowo - 4,77 km nowa nawierzchnia, wycinka drzew, pobocza, rowy i oznakowanie	2022	nie przekazano informacji	nie przekazano informacji
	DW 551 Unisław – Wybcz – 5,03 km - poszerzenie, pobocza, rowy, oznakowanie; na dł. ok. 800 m w powiecie toruńskim	2022	nie przekazano informacji	nie przekazano informacji
Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu	Przebudowa drogi powiatowej nr 2001C Rzęczkowo – Zarośla Cienkie od km +438 do km 3+436 na dł. 0,998 km – dokumentacja techniczna	2021	6.150,00	budżet powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2001C Rzęczkowo Zarośla Cienkie od km 2+438 do km 3+436 na dł. 0,998 km	2022	1.197.931	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Dokumentacja techniczna i wykup gruntów dla rozbudowy drogi powiatowej nr 2021C Świerszczyńki - Ostaszewo w km 0+000 do 4+265 na dł. 4,265 km	2021	81.981,00	budżet powiatu
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2021C Świerszczyńki - Ostaszewo w km 0+000 do 4+265 na dł. 4,265 km	2022	7.156.913	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Dokumentacja techniczna i wykup gruntów dla rozbudowy drogi powiatowej nr 1629C Trzebcz Szlachecki – Głuchowo w km 2+740 do 3+520 na dł. 0,780 km	2021	26.139,00	budżet powiatu
	Dokumentacja techniczna dla przebudowy drogi powiatowej nr 1629C Trzebcz Szlachecki – Głuchowo w km 3+520 do km 6+450 na dł. 2,930 km	2021	147.031,00	budżet powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2039C Zębowo – Zębówiec w km od 0+0000 do 2+050 m na dł. 2,050 km	2021	2.189.560,00	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t.
	Przebudowa drogi powiatowej	2021	1.739.518	budżet powiatu +

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	nr 2005C Łubianka – Zamek Bierzgłowski – Czarne Błoto w km 3+766 do 5+215 na dł. 1,449 km			porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2017C Biskupice – Wymysłowo – Warszewice w km od 0+000 do 0+966 na dł. 0,996 km	2021	600.000,00	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2035C Młyniec I – Jedwabno – Toruń – etap I od km 0+700 do km 3+683 na dł. 2,983 km	2022	5.187.143	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2020C Brąchnowo – Kowróż w km od 0+000 do 1+897 na dł. 1,897 km – wykup gruntów	2022	287.676	budżet powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 2028C Zakrzewo – Tylice w km 1+200 do km 4+763 na dł. 3,563 km – dokumentacja techniczna	2022	25.436,00	budżet powiatu
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2022C Dziemiony – Zelgno w km 0+000 do 4+282 na dł. 4,282 km – wykup gruntów	2022	15.436,00	budżet powiatu
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 1629C Trzebcz Szlachecki – Głuchowo w km 2+740 do km 6+470 na dł. 3,73 km	2022	7.345.445	budżet powiatu + porozumienie z j.s.t. + RFRD
	Przebudowa dróg dojazdowych do DPS w Browinie	2022	524.240,00	budżet powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.2.4. Wprowadzenie „strefy ciszy” na jeziorach

Uchwałą nr XXXIX/246/2022 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 30 czerwca 2022 roku w sprawie wprowadzenia zakazu używania silnikowych jednostek pływających na jeziorach powiatu toruńskiego zmienioną Uchwałą nr XLVI/293/2023 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 30 marca 2023 roku, wprowadzono tzw. strefy ciszy. Uchwała ta wprowadza m.in. zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi, w ciągu całego roku, na jeziorach: Archidiakonka, Głuchowo, Grodno, Dźwierzno, Dzikowo, Kozielec, Kamionki, Górsk, Józefowo, Zacisze, Kijaszkowo, Steklin i Liciszewy. Wspomniany akt prawny wprowadza również całoroczny zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi w godzinach od 21:00 do 3:00 oraz całkowity zakaz używania skuterów wodnych na akwenie Jeziora Chełmżyńskiego i jeziora w m. Osiek nad Wisłą. Ponadto wprowadzono zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi w godzinach od 9:00 do 18:00 w miesiącach lipcu i sierpniu w odległości 50 m od linii brzegowej kąpielisk Jeziora Chełmżyńskiego.

2.2.5. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Długość ścieżek rowerowych ogółem w km (GUS)	121,5	158,4 / b.d.	zwiększenie długości
Długość ścieżek rowerowych będących pod zarządem powiatu w km (GUS)	44,00	68,8 / b.d.	zwiększenie długości
Długość ścieżek rowerowych będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego [km] (GUS)	39,3	47,8 / b.d.	zwiększenie długości
Liczba pojazdów osobowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	65.432	71.193 / b.d.	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
Liczba pojazdów ciężarowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	8.567	9.340 / b.d.	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
Udział samochodów w wieku od 0 do 11 lat we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia na podstawie danych GUS)	18,8	18,15 / b.d.	zwiększenie wartości wskaźnika
Udział samochodów w wieku od 12 lat i starszych we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia na podstawie danych GUS)	82,2	81,85 / b.d.	zmniejszenie wartości wskaźnika
Wskaźniki samochody osobowe na 1000 ludności (GUS)	603,9	632,5 / b.d.	zmniejszenie wskaźnika
Wskaźniki samochody ciężarowe na 1000 ludności (GUS)	93,2	98,5 / b.d.	zmniejszenie wskaźnika
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej [km] (GUS)	721,1	836 / b.d.	zwiększenie długości
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	585,5	631,9 / b.d.	zwiększenie długości
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	540,6	448,9 / b.d.	zmniejszenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej [km] (GUS)	300,5	299,5 / b.d.	zwiększenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	299,9	298,9 / b.d.	zwiększenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	2,4	2,9 / b.d.	zmniejszenie długości
Czynne przystanki autobusowe [szt.] (GUS)	642	665 / b.d.	zwiększenie ilości

2.2.6. Wnioski

Przekroczenia norm hałasu w nocy przez cukrownię Nordzucker S.A. w Chełmży utrzymują się od poprzedniego okresu raportowania. Wg danych z monitoringu pojawiły się 3 nowe zakłady, których działalność przekracza dość istotnie normy hałasu w ciągu dnia.

Monitoring środowiska nie wykazał innych przypadków przekroczeń norm akustycznych.

2.3. Pola elektromagnetyczne

2.3.1. Wyniki monitoringu środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, a od 2021 roku okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzone są w oparciu o rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r. poz. 2311). Do stwierdzenia zgodności wyników pomiarów wyznaczono wskaźnik WMe obliczany z maksymalnej wartości chwilowej uzyskanej w trakcie pomiarów, powiększony o niepewność pomiaru. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WMe nie przekracza wartości 1.

W 2021 roku dla punktu pomiarowego znajdującego się pod adresem Chełmża przy ul. Adama Mickiewicza 14 wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,03, a dla punktu zlokalizowanym w Obrowie przy ul. Warszawska 27 wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,03. Wskaźnik ten miał wartość mniejszą niż 1, więc normy nie zostały przekroczone. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie w podziale na stałą sieć monitoringu i monitoringu badawczego wyniosła 0,41 V/m.

W 2022 roku dla punktu pomiarowego znajdującego się pod adresem Łubianka, ul. Samorządowa wartość wskaźnika WMe wyniosła 0,04, więc normy nie zostały przekroczone. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie w podziale na stałą sieć monitoringu i monitoringu badawczego wyniosła 0,42 V/m.

Średnie wyniki natężenia pól elektromagnetycznych z lat 2021-2022 dla powiatu toruńskiego wyniosły 0,32 V/m.

Oprócz badań monitoringowych prowadzonych przez Inspektorów Ochrony Środowiska właściciele stacji bazowych telefonii komórkowej są zobowiązani do prowadzenia badań automonitoringowych, które przekazują do Inspektoratów. W wyniku analiz przekazanych wyników pomiarowych w latach 2021-2022 nie wykazano żadnych przekroczeń norm PEM w miejscach dostępnych dla ludzi.

Powyższe wnioski potwierdza prowadzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących: terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. We wspomnianym rejestrze nie widnieje żadna lokalizacja z obszaru powiatu toruńskiego.

W raportowanym okresie liczba lokalizacji nadajników GSM na terenie powiatu toruńskiego zwiększyła się o 8 nowych miejsc: w gminie Chełmża w miejscowościach: Nawra, Grzywna i Brąchnówko, w gminie Lubicz w miejscowości Lubicz Dolny na dz. nr 366/16, w gminie Obrowo w miejscowościach: Silno na dz. 145/2, Obrowo na dz. 387/2 i Łążynek 7 oraz w gminie Wielka Nieszawka w miejscowości Wielka Nieszawka przy ul. Toruńska 17, dz. nr 56/2.

Tabela 11: Liczba lokalizacji nadajników GSM na obszarze powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Liczba lokalizacji nadajników na 25 I 2021	Liczba lokalizacji nadajników na 31 XII 2022
Chełmża Miasto	6	6
Chełmża Gmina	5	8
Czernikowo	3	3
Lubicz	17	18
Łubianka	3	3
Łysomice	11	11
Obrowo	7	10
Wielka Nieszawka	6	7
Zławieś Wielka	13	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wykazy obowiązujących pozwoleń wydanych dla stacji bazowych telefonii komórkowej, Urząd Komunikacji Elektronicznej

2.3.2. Działania administracyjne

Starosta Toruński w latach 2021 i 2022 przyjął 70 zgłoszeń, w tym zgłoszenia nowe dla 11 instalacji oraz 59 zgłoszeń zmieniających i aktualizujących informacje o instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, a były to wyłącznie stacje bazowe telefonii komórkowej. Wykaz instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgłoszone w raportowanym okresie znajduje się w załączniku nr 4 do niniejszego dokumentu.

2.3.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Ilość nadajników telefonii komórkowej (Urząd Komunikacji Elektronicznej – dane wg stanu na 25.01.2021 r.)	71	79	wg potrzeb
Ilość punktów pomiarowych, w których doszło do przekroczenia norm poziomu pola elektromagnetycznego (monitoring WIOŚ)	0	0	0

2.3.4. Wnioski

Odnotowane średnie natężenie pól elektromagnetycznych w latach 2021-2022 dla powiatu toruńskiego wyniosło 0,32 V/m. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2448) norma dla średniej arytmetycznej zmierzonej wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 10 MHz do 400 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego wynosi 28 (V/m), a dla wyższych częstotliwości obowiązują wyższe normy obliczane wg wzorów zawartych we wspomnianym rozporządzeniu. Zmierzone średniego natężenia PEM na obszarze powiatu toruńskiego w raportowanym okresie stanowi nieco ponad 1% najniższej normy. W związku z tym wywiedziono wniosek, że osiągnięcie celu: „Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych” dla PEM nie jest zagrożone.

2.4. Gospodarowanie wodami

2.4.1. Działania administracyjne

Działania administracyjne w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych prowadzone są wyłącznie przez Państwowe Gospodarstwo Wodne WODY POLSKIE. Na potrzeby niniejszego raportu zwrócono się do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, a ten przekazał sprawę do właściwych terenowo Zarządów Zlewni, o informacje o wydanych pozwoleń wodnoprawnych. Na obszarze powiatu toruńskiego w 2021 roku obowiązywały łącznie 73 pozwolenia wodnoprawne, w tym 42 dotyczyły pobór wód podziemnych lub powierzchniowych i 31 pozwoleń na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. W 2022 roku obowiązywały łącznie również 73 pozwolenia, w tym 43 z nich dotyczyły poboru wód podziemnych lub powierzchniowych i 30 wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

2.4.2. Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego

Zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego wpływają na jakość wód powierzchniowych poprzez spływ wód zlewni do odbiornika (jeziora lub rzeki) oraz na jakość wód podziemnych przez infiltrację z powierzchni gruntu do warstwy wodonośnej. W poniższej tabeli wymieniono interwencje inspektorów ochrony środowiska w sprawach związanych z zanieczyszczeniem powierzchni ziemi lub zbiorników wodnych i cieków, które następnie stanowią presję na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych.

Tabela 12: Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji	
Niewłaściwe przechowywanie obornika	Łubianka	2021	1	2
	Kuczwały	2022	1	
Wyciek / wylewanie oleju	Łysomice	2021	2	3
	Gronowo			
	Papowo Toruńskie	2022	1	
Zanieczyszczenie rowu substancjami ropopochodnymi	Brzozówka	2022	1	1
Zanieczyszczenie wód	Mała Nieszawka	2022	2	2
	Lubicz Górny			

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszcz, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.4.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Ocena stanu ogólnego JCWP w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w 2016 r. z porównaniem do oceny aktualizacji, którą stanowi Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 roku			
PCWPd PLGW200029	dobry	dobry	dobry
PCWPd PLGW200038	dobry	dobry	dobry
PCWPd PLGW200039	dobry	dobry	dobry
PCWPd PLGW200044	dobry	dobry	dobry
PCWPd PLGW200045	dobry	dobry	dobry

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
PCWPd PLGW200046	dobry	dobry	dobry
Ocena stanu ogólnego JCWP w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w 2016 r. z porównaniem do oceny aktualizacji, którą stanowi Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 roku			
wg PGW z 2016 r.: RW2000212939 Wisła od dopływu z Sierzchowa do Wdy wg aPGW z 2022 r.: RW20001229199 Wisła od Zgłowiączki do Brdy	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20002028999 Drwęca od Brodniczki do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW20001128999 Drwęca od Struga Rychnowska do ujścia	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20002028999 Drwęca od Brodniczki do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW20001128977 Drwęca od Brodniczki do Strugi Rychowskiej	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001929169 Górny Kanał od Strugi Łysomickiej do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW20001129169 Górny Kanał od Strugi Łysomickiej do ujścia	dobry	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001929149 Kanał Zielona Struga od dopływu w Osieczku do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW200010291453 Kanał Zielona Struga do Dopływu w Osieczku	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001928989 Bacha od Zgniłki do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW20001128989 Bacha od Zgniłki do ujścia	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001927969 Tążyna od Kanału Parchańskiego do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW200011279699 Tążyna od Kan. Parchańskiego do ujścia	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW200019279499 Mień od dopływu spod Jankowa do ujścia wg aPGW z 2022 r.: RW200011279499 Mień od Dopływu spod Jankowa do ujścia	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW200018289789 Struga Rychnowska wg aPGW z 2022 r.: RW200009289789 Struga Rychnowska	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP PLRW200017295229 Kanał Główny do Żackiej Strugi z Żacką Strugą wg aPGW z 2022 r.: RW200010295223 Żacka Struga ze Strugą Sadzką	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001729389 Fryba wg aPGW z 2022 r.: RW20001029383 Fryba do Dopływu z Bajerzy	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001729389 Fryba wg aPGW z 2022 r.: RW20001029389 Fryba z Dopływem z Bajerzy do ujścia	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001729166 Dolny Kanał	zły	zły stan wód	dobry

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
wg aPGW z 2022 r.: RW200010291669 Dolny Kanał			
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW200017291629 Górny Kanał do Strugi Łysomickiej wg aPGW z 2022 r.: RW200010291623 Struga Łysomicka ze Strugą Papowską Małą	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW200017291629 Górny Kanał do Strugi Łysomickiej wg aPGW z 2022 r.: RW20001029161 Górny Kanał ze Strugą Łysomicką od Strugi Papowskiej Małej	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001729148 Kanał Nieszawski wg aPGW z 2022 r.: RW20001029148 Kanał Nieszawski	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001729132 Mała Wisetka wg aPGW z 2022 r.: RW20001029132 Mała Wisetka	dobry	nie można dokonać oceny (brak badań biologicznych), stan chemiczny dobry	dobry
JCWP RW2000172912 Struga Toruńska (stare koryto)	zły		dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001728994 Jordan wg aPGW z 2022 r.: RW20001028994 Jordan	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001728992 Dopływ z Dobrzejewic wg aPGW z 2022 r.: RW20001028992 Dopływ z Dobrzejewic	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001728984 Bacha do Zgniłki ze Zgniłką wg aPGW z 2022 r.: RW200010289839 Bacha ze Zgniłką	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001728969 Łubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie wg aPGW z 2022 r.: RW20001028969 Łubianka	dobry	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW20001728969 Łubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie wg aPGW z 2022 r.: RW200010289729 Ciechocińska Struga	dobry	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: JCWP RW2000172798 Struga Młyńska wg aPGW z 2022 r.: RW2000102798 Struga Młyńska	zły	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: LW20242 Kamionkowskie wg aPGW z 2022 r.: LW20242 Kamionkowskie	dobry	zły stan wód	dobry
wg aPGW z 2022 r.: LW20554 Kornatowskie	wyznaczona w aPGW	zły stan wód	dobry
wg PGW z 2016 r.: LW20451 (Chełmżyńskie) wg aPGW z 2022 r.: LW20451 (Chełmżyńskie)	zły	zły stan wód	dobry

* Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

2.4.4. Urządzenia melioracyjne i osłony przeciwpowodziowe

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej istotne znaczenie ma stan wałów przeciwpowodziowych, który RZGW w Gdańsku oceniło jako dobry, niezagrażający bezpieczeństwu. Stan techniczny kanałów i stacji pomp również oceniano jako dobry. W tym obszarze prowadzone są również działania związane ze stałym utrzymaniem urządzeń wodnych oraz wałów przeciwpowodziowych.

Tabela 13: Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu toruńskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2022 r.

Lp.	rodzaj urządzenia	jedn. miary	stan ewidencyjny	stan techniczny				
				bardzo dobry	dobry	Zadowalający (dostateczny)	zły (niedost.)	brak oceny
1.	Kanały	km	113		113			
2.	Przepusty wałowe Czarnowo, Dybowo	szt.	2		2			
3.	Stacje pomp Czarnowo, Dybowo	szt.	2		2			
4.	Budowle piętrzące: - Czarnowo – 1 szt., - Kanał Górny Niziny Toruńskiej – 3 szt., - Kanał Dolny Niziny Toruńskiej – 1 szt., - Struga Toruńska – 1 szt., - Struga Lubicka – 1 szt.	szt.	7		6		1	

Źródło: PGW Wody Polskie, RZGW Gdańsk

Tabela 14: Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu toruńskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2022 r.

Rodzaj urządzenia	Jedn. miary	Stan ewidencyjny	Stan techniczny			
			3 – dobry niezagrażający bezpieczeństwu	2 – stan mogący zagrozić bezpieczeństwu	1 – stan zagrażający bezpieczeństwu	Brak oceny
Wał Niziny Nieszawskiej	km	10,325	X			
Wał Niziny Toruńskiej	km	25,119	X			
Wał Kierunkowy Niziny Nieszawskiej	km	0,552	X			
Wał Łęg – Osiek	km	2,530		X		

Źródło: PGW Wody Polskie, RZGW Gdańsk

Tabela 15: Zestawienie prac utrzymania prowadzonych przez PGW Wody Polskie na obszarze powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Zestawienie prac utrzymaniowych:	
Obiekt	Wartość prac
Rok 2021	
1	Konserwacja bieżąca (koszenie skarp i dna, hakowanie, oczyszczenie przepustów, usuwanie roślinności wraz z korzeniami do gł. 20 cm)
	Łubianka I 50 303,52 zł
	Str. Jordan 46 116,00 zł
	Str. Lubicka 74 298,06 zł
	Str. Toruńska 150 198,95 zł
	Str. Kamionka 16 381,09 zł
	Kanał Brzoza 5 523,71 zł
	Kanał Górny Niziny Toruńskiej 120 617,19 zł

	Łysomicka	57 925,25 zł
	Struga Papowska Mała	62 928,08 zł
	Struga Toruńska	12 484,71 zł
	Kanał Rozgarty	44 169,57 zł
	Kanał Główny Niziny Nieszawskiej	49 654,23 zł
	Kanał Boczny A Niziny Nieszawskiej	9 303,40 zł
	Zielona Struga	117 826,57 zł
	Kanał Dolny Niziny Toruńskiej	116 044,77 zł
	Kanał Boczny B Niziny Nieszawskiej	10 351,05 zł
	Suma pkt 1	944 126,15 zł
2	Konserwacja wałów	
	Wał P. Pow. Niziny Nieszawskiej – dwukrotne koszenie korony i skarpy wału	38 969,42 zł
	Wał P. Pow. Niziny Toruńskiej – dwukrotne koszenie korony i skarpy wału	99 437,33 zł
	Suma pkt 2	138 406,75 zł
3	Remont budowli piętrzących na terenie Nadzoru Wodnego Toruń	
	Jaz w km 18+230 Zielonej Strugi w m. Stara Wieś	55 350,00 zł
	Jaz w km 21+635 Zielonej Strugi w m. Liszkowice	
	Jaz w km 26+528 Zielonej Strugi w m. Tupadły	
	Zastawki na Kanale dolnym Niziny Toruńskiej w km 3+ 480, km 5+180, km 7+600, km 9+840, km 12+395, km 14+175, km 17+188, km 19+610 (w sumie 8 szt.)	
	Suma pkt 3	55 350,00 zł
Suma pkt 1 -3		1 137 882,90 zł
Rok 2022		
1	Konserwacja bieżąca (koszenie skarpi i dna, hakowanie, oczyszczenie przepustów, usuwanie roślinności wraz z korzeniami do gł. 20 cm, wycinka krzaków)	
	Łubianka I	47 500,20 zł
	Str. Jordan	53 082,00 zł
	Str. Lubicka	238 654,83 zł
	Str. Toruńska	302 838,38 zł
	Str. Kamionka	16 608,43 zł
	Kanał Dolny Niziny Toruńskiej	13 843,74 zł
	Kanał Górny Niziny Toruńskiej	12 485,96 zł
	Łysomicka	329 873,12 zł
	Struga Papowska Mała	219 198,46 zł
	Kanał Główny Niziny Nieszawskiej	4 579,71 zł
	Kanał Boczny A Niziny Nieszawskiej	417,24 zł
	Kanał Boczny B Niziny Nieszawskiej	898,88 zł
	Rozgarty	914,32 zł
	Struga Młyńska	23 070,30 zł
	Suma pkt 1	1 263 965,57 zł
2	Konserwacja wałów	
	Wał P. Pow. Niziny Nieszawskiej - dwukrotne koszenie korony i skarpy wału	37 592,64 zł
	Wał P. Pow. Niziny Toruńskiej - dwukrotne koszenie korony i skarpy wału	90 190,80 zł
	Wał P. Łęgnowo-Otorowo - dwukrotne koszenie korony i skarpy wału	19 997,28 zł
	Suma pkt 2	147 780,72 zł
Suma pkt 1 -2		1 411 746,29 zł

Źródło: PGW Wody Polskie, RZGW Gdańsk

2.4.5. Wnioski

Jednolite części wód podziemnych na terenie powiatu są dobrej jakości (dobry stan ilościowy i chemiczny). Stan ten utrzymuje się niezmiennie od 2012 roku, kiedy to oceniono jakość wód do Planu gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły. W kartach charakterystyki jednolitych części wód podziemnych nie wskazano, żadnych dodatkowych działań, które należałoby wdrażać aby zachować stan istniejący.

Niemniej jednak należy chronić środowisko gruntowo-wodne i zabezpieczać przed dostawaniem się do niego zanieczyszczeń, gdyż oddziałują one na wody podziemne i powierzchniowe.

Stan jednolitych części wód powierzchniowych nie uległ poprawie w takim stopniu i zakresie, aby spełniały one wymagania prawne, które umożliwiają ocenę ich stanu ogólnego jako dobry. Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły wskazuje, że wszystkie części wód są złej jakości. Nawet te JCWP, których stan w 2016 roku został oceniony jako dobry przy aktualizacji dokumentu zakwalifikowano jako zły. Nie musi to oznaczać pogorszenia jakości wód, lecz nie spełniają one wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Faktem jednak jest to, iż cele środowiskowe zawarte w Planie z 2016 roku nie zostały zrealizowane, często brak jest postępu w ich osiągnięciu, a czasem zdarzają się pogorszenia stanu wód.

Ochrona wód, w szczególności powierzchniowych wymaga dalszej pracy. Obecnie cele zawarte w Programie ochrony środowiska dla powiatu toruńskiego nie zostały zrealizowane w kontekście wód powierzchniowych. W zakresie wód podziemnych cele są osiągnięte.

2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

2.5.1. Infrastruktura wodno-ściekowa

Na gospodarkę wodno-ściekową składa się infrastruktura tj. sieć kanalizacyjna, sieć wodociągowa, studnie głębinowe, stacje uzdatniania wody, zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Na podstawie danych GUS BDL dla powiatu toruńskiego oceniono, iż jest on dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną. Powiat charakteryzuje się dobrym poziomem zwodociągowania – w 2021 roku 94,2 % ludności korzystało z wodociągu. Biorąc pod uwagę, że teren powiatu rozpostarty jest w dużej mierze na terenach wiejskich dobry jest również poziom skanalizowania terenu – w 2021 roku 60,8% ludności powiatu korzystało z kanalizacji. Sieć kanalizacyjna uzupełniona jest o zbiorniki bezodpływowe, których liczba w roku 2019 (bazowym) wynosiła 6.553 i spadła o 428 szt. w porównaniu do danych z roku 2021, w którym zbiorników było 6.125. Wzrosła zaś o 417 szt. ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku bazowym było ich 3.081, a w roku 2021 przydomowych oczyszczalni było 3.498 szt. Co roku zwiększa się też ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej. Ich liczba wzrosła o 1.347 szt. z 11.573 szt. w roku bazowym do 12.920 szt. w roku 2022. Zmniejszanie się ilości zbiorników bezodpływowych a wzrost ilości przyłączy kanalizacyjnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków jest zgodny z zaleceniami w zakresie zagospodarowania ścieków.

W Tabeli 16 zawarto informacje dotyczące gospodarki ściekowej otrzymane od gmin będących interesariuszami raportowanego Programu. Dane dotyczące ilości zewidencjonowanych zbiorników

bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków otrzymane od gmin różnią się od danych zawartych w GUS BDL. Ponieważ dane otrzymane z gmin są niepełne, do badania trendu zmian wykorzystano dane z GUS BDL.

Tabela 16: Gospodarka nieczystościami ciekłymi w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego

Wyszczególnienie gmin	Ilość odebranych nieczystości ciekłych w ciągu roku w m ³ przez podmioty opróżniające zbiorniki bezodpływowe		Ilość zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych w szt.		Ilość zewidencjonowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w szt.	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	11.162	14.970	953	953	289	289
Miasto Chełmża	18.850	22.650	161	165	9	13
Gmina Czernikowo	2.781	3.086	560	569	610	615
Gmina Lubicz	37.400	34.410	1.307	1.366	699	683
Gmina Łubianka	3.547	6.949	250	230	793	900
Gmina Łysomice	40.069	40.271	234	234	246	246
Gmina Obrowo	6.465	9.615	nie określono	244	nie określono	371
Gm. Wielka Nieszawka	937	1.393	89	95	15	17
Gmina Zławieś Wielka	1.390	1.520	390	401	261	267
SUMA	122.601	134.864	3.944	4.257	2.922	3.401

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.5.2. Działania administracyjne

W myśl art. 5 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) do obowiązku właściciela nieruchomości należy jej przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej, jedynym odstępstwem od tej reguły, jest wyposażenie nieruchomości w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone odrębnymi przepisami. Postępowania administracyjne nakazujące wykonanie obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, w raportowanym okresie wydawał wyłącznie Wójt Gminy Obrowo. Należy podkreślić, że prowadzenie takich postępowań wymaga bardzo dużo czasu i determinacji ze strony urzędu.

Tabela 17: Działania administracyjne w zakresie gospodarki ściekowej w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Ilość wydanych decyzji na przyłączenie do sieci kanalizacyjnej – na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	
	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	0	1
Miasto Chełmża	0	0
Gmina Czernikowo	0	0
Gmina Lubicz	0	0
Gmina Łubianka	0	0
Gmina Łysomice	0	0
Gmina Obrowo	128	78
Gm. Wielka Nieszawka	0	0
Gmina Zławieś Wielka	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.5.3. Interwencje WIOŚ ws. gospodarki wodno-ściekowej

Niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa stanowi istotną presję na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. W poniższej tabeli wymieniono interwencje inspektorów ochrony środowiska ws. związanych z nieprawidłowościami w tym obszarze.

Tabela 18: Interwencje WIOŚ ws. gospodarki wodno-ściekowej na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji	
Wyciek nieczystości płynnych	Pluskowęsy	2022	2	2
	Stajenczynki			
Odprowadzanie ścieków bez oczyszczenia do środowiska	Zławieś Wielka	2022	3	3
	Zławieś Wielka			
	Siemoń			
Niewłaściwe postępowanie ze ściekami bytowymi	Złotoria	2022	1	3
	Wielka Nieszawka	2021	2	
	Cichoradz			

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszcz, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.5.4. Działania inwestycyjne

Tabela 19: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Miasto Chełmża	Budowa sieci wodociągowej w ulicach Kościuszki i Brzechwy o dł. około 550 mb	2020 2021	143.579,20	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ulicy Sosnowej o dł. około 55 mb	2021	25.000,00	środki własne
	Wykonanie projektu budowlanego i budowa sieci wodociągowej w ul. Dębowej w drodze wewnętrznej - działka nr 29 z obrębu 07 o dł. 75 mb	2021	5.000,00	środki własne
	Wykonanie projektu budowlanego i budowa sieci wodociągowej w ul. Tulipanowej o dł. około 145 mb	2021	25.000,00	środki własne
	Rozbudowa sieci wodociągowej w ul. Witosa, wybudowano sieć wodociągową o dł. 62 mb	2021	10.000,00	środki własne
	Wykonanie projektu modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ul. Hallera na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Polnej oraz budowa wodociągu wraz z przyłączami na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. P. Skargi. Wybudowano sieć wodociągową o długości 218,50 mb	2021	179.995,03	środki własne
	Modernizacja wodociągu wody surowej Ø250 PE od studni głębinowej do stacji uzdatniania	2021	450.039,20	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	wody o długości ok. 1024 mb wraz z przyłączami do studni głębinowej Ø100 o długości ok. 103 mb. Wykonano wodociąg wody surowej o długości 990 mb wraz z przyłączami do studni głębinowej o długości 115 mb.			
	Modernizacja i regulacja studni kanalizacyjnych w ilości ok. 50 szt. w ulicach: Bydgoskiej, Wyszyńskiego, Chełmińskie Przedmieście, 3-Maja. Zmodernizowano i wyregulowano studnie kanalizacyjne w ilości 58 szt: 31 szt. w ulicy Chełmińskie Przedmieście, 10 szt. w ul. Bydgoskiej, 17 szt. w ul. Wyszyńskiego.	2021	221.998,98	środki własne
	Wykonanie projektu budowlanego i budowa sieci wodociągowej w ulicy Stefana Kardynała Wyszyńskiego w działce nr 14/3 z obrębu 17 o dł. około 55 mb	2022	60.000,00	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ulicy Popiełuszki przedłużenie o 23 mb	2022	20.000,00	środki własne
	Wykonanie projektu budowlanego i budowa sieci wodociągowej w ulicy Buczek przedłużenie o około 50 mb	2022	40.000,00	środki własne
	Wykonanie projektu budowlanego i budowa sieci wodociągowej na działkach nr 52, 28/1, 28/2 z obrębu 12 na odcinku około 250 mb	2022	100.000,00	środki własne
Gmina Chełmża	Sporządzenie dokumentacji projektowej na budowę sieci wod-kan w Browinie – Osiedle przy Kończewicach	2022	34.440,00	środki własne
	Sporządzenie koncepcji budowy sieci wod-kan w Pluskowęsach na dz. nr: 64/27, 64/26, 64/9, 162, 65/3 i 69/1	2022	14.341,78	środki własne
	Sporządzenie dokumentacji projektowej na budowę sieci wodociągowej w Kietbasinie na dz. nr: 125/2, 126 i 133/4	2022	13.530,00	środki własne
	Sporządzenie koncepcji budowy sieci wod-kan w Browinie (centrum) oraz sieci kanalizacji w Brąchnówku	2022	23.370,00	środki własne
	Sporządzenie koncepcji budowy sieci kanalizacji sanitarnej południowego brzegu Jeziora Chełmżyńskiego	2022	59.040,00	środki własne
	Sporządzenie dokumentacji projektowej na budowę sieci	2022	35.055,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	kanalizacji sanitarnej dla potrzeb zespołu pałacowo-parkowego w Nawrze			
	Sporządzeni dokumentacji projektowej na budowę sieci wodociągowej w Grzywnie na dz. nr 54	2022	11.685,00	środki własne
Gmina Czernikowo	Budowa naziemnego zbiornika wody czystej dla SUW Osówka i przewodu zasilającego w m. Witowąż oraz modernizacja SUW Osówka	2021	811.550,00	środki własne + PROW + RFIL
	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Złotej w m. Czernikowo	2022	157.434,68	środki własne
Gmina Lubicz	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Lubicz (Informacja o całym projekcie uzyskana z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Kuj.-Pom.)	2018 2019 2020 2021	12.948.162,17	środki własne + 83,85% UE
	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Lubicz – budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Lubicz Dolny, Lubicz Górny i Krobia	2021	3.255.150,00	środki własne + 53% EFRR
	Budowa kanalizacji sanitarnej w ciągu ulicy Wiśniowej i Malinowej w Grabowcu	2021	499.982,20	subwencja kanalizacyjna
	Budowa magistrali wody pod dnem Drwęcy	2022	2.049.943,59	środki własne + 49% Polski Ład
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dolina Drwęcy w Krobi	2022-2023	400.000,00	subwencja kanalizacyjna
	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Lubicz – ulica Orzechowa w Krobi i Komunalna w Lubiczu Górnym, ulica Świerkowa, Zacisze do ul. Nostalgicznej w Grabowcu	2022	983.974,34	subwencja kanalizacyjna
Gmina Łubianka	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Łążyn - etap I (Informacja o całym projekcie uzyskana z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Kuj.-Pom.)	2020 2021	1.297.667,78	środki własne + 85% UE
	Budowa sieci wodociągowej dł. 1,16 km	2021	95.000,00	środki własne
	Regeneracja studni nr 1 na ujęciu wody w Zamku Bierzgtowskiem	2021	23.000,00	środki własne
	Wykonanie spinek wodociągowych ok. 3 km	2021	416.330,40	środki własne + PROW
	Wybudowanie punktu zlewnego w Przecznie	2021	241.080,00	środki własne +

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
				PROW
	Budowa sieci wodociągowej dł. 3,4 km	2022	164.852,55	środki własne
	Budowa studni głębinowej w Warszewicach	2022	216.600,00	środki własne + PROW
Gmina Łysomice	Budowa kanalizacji sanitarnej tłocznej z przepompowniami przydomowymi w m. Tylice	2022	1.476.316,65	środki własne + RFIL
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej tłocznej z przepompowniami przydomowymi w m. Świerczyńki – Różankowo	2022	2.179.641,08	środki własne + RFIL
	Renowacja zbiornika wodnego służącego małej retencji w m. Kamionki Duże	2022	70.929,18 zł	środki własne + FOGR
	Budowa kanalizacji sanitarnej tłocznej z przepompowniami przydomowymi w m. Łysomice na ul. Wiejskiej i Lnianej	2021	841.075,73	środki własne + PROW
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na nieruchomościach prywatnych poza wyznaczonym obszarem Aglomeracji Łysomice	2021	1.441.901,41	środki własne + PROW
Gmina Obrowo	Budowa wodociągu w m. Kawęczyn 1900 m	2022	113.000,00	środki własne
	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Dobrzejewice – 780 m	2022	143.800,00	środki własne
	Budowa wodociągu w m. Dzikowo-1300 m	2021	53.700,00	środki własne
Gmina Wielka Nieszawka	Budowa sieci wodociągowej w ul. Liliowej w Małej Nieszawce	2021	65.400,50	środki własne
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Liliowej w Małej Nieszawce	2021	81.959,27	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Wodociągowej (Tatarakowej) w Małej Nieszawce	2021	134.542,68	środki własne
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wodociągowej (Tatarakowej) w Małej Nieszawce	2021	381.167,00	środki własne
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Sowiej w Wielkiej Nieszawce	2021	199.841,03	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Sowiej w Wielkiej Nieszawce	2021	71.377,49	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Leśnej w Cierpicach	2021	38.504,49	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Krętej w Małej Nieszawce	2021	77.753,28	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Piaskowej w Małej Nieszawce	2022	25.084,26	środki własne
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Piaskowej w Małej Nieszawce	2022	158.737,37	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej	2022	201.870,12	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	w ul. Krętej w Małej Nieszawce			
Gmina Zławieś Wielka	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Łążyn – etap I	2021	1.879.740,93	RPO WKP
	Budowa magistrali wodociągowej Górsk – Czarne Błoto	2021	304.425,61	nie określono
	Przebudowa wraz z rozbudową stacji uzdatniania wody w m. Siemoń oraz budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w m. Pędzewo	2022	1.831.799,64	PROW
	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Zławieś Wielka.	2022	666.286,47	nie określono

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.5.5. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km] (GUS)	1.669,3	1701,7 / b.d.	zwiększenie długości
Ilość przyłączy wodociągowych prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] (GUS)	22.285	23.828 / 24.469	zwiększenie ilości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności (GUS)	93,8	94,2 / b.d.	zwiększenie wartości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w miastach (GUS)	96,3	96,4 / b.d.	zwiększenie wartości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności na wsi (GUS)	93,4	93,8 / b.d.	zwiększenie wartości
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego [m ³] (GUS)	38,7	37 / b.d.	zmniejszenie ilości
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³] (GUS)	36,5	34,5 / 33,8	zmniejszenie ilości
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.] (GUS)	6.553	6.125 / b.d.	zmniejszenie ilości
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] (GUS)	3.081	3.498 / b.d.	zwiększenie ilości
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności (GUS)	59,9	59,3 / 62,6	zwiększenie wartości
Ludność korzystająca z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ludności (GUS)	39,1	40 / 47,9	zwiększenie wartości
Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.] (GUS)	8	7 / 6	wg potrzeb
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi oraz oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia w ciągu roku	13,4	14,6 / 14,1	zwiększenie wartości

2.5.6. Wnioski

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i ciągłe jej ulepszanie i rozwijanie ogranicza presje ścieków na wody powierzchniowe. Powiat jest skanalizowany w zadowalającym stopniu tj. ponad 60% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, a tym samym ścieki oczyszczane są w oczyszczalni ścieków.

2.6. Zasoby geologiczne

2.6.1. Zasoby w latach 2021-2022

Wg bilansu zasobów złóż kopalin na terenie powiatu toruńskiego w 2021 zewidencjonowano 140 złóż, w tym 137 złóż piasku i żwiru oraz 3 złoża stanowiące surowiec ilasty ceramiki budowlanej, a w 2022 r. 141 złóż, w tym 138 złóż piasku i żwiru oraz jak w roku poprzednim 3 złoża stanowiące surowiec ilasty ceramiki budowlanej. Prowadzono wydobywanie piasków i żwirów w 2021 r. z 26 złóż w ilości 1.601.000 ton. W 2022 r. eksploatowano 23 złoża i łącznie wydobyto 1.434.000 ton kruszyw. Wydobywanie kopalin wzrosło o około 1/3 w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania.

Tabela 20: Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021 i 2022

Lp.	Rok 2021		Rok 2022	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
1	Czarne Błoto II	33	Czarne Błoto III	32
2	Czarne Błoto III	32	Dźwierzno AT	63
3	Dźwierzno AT	54	Dźwierzno I	71
4	Dźwierzno I	109	Dźwierzno II	150
5	Dźwierzno II	194	Kamionki Duże I	90
6	Kamionki Duże I	71	Kamionki Małe I	18
7	Kamionki Małe I	31	Kiełbasin PK	6
8	Kiełbasin S1	20	Kiełbasin S1	113
9	Kiełbasin XIV	50	Młyniec KN*	15
10	Mierzynek IV	59	Młyniec KW I	33
11	Młyniec KW I	28	Młyniec KW II	23
12	Młyniec Pierwszy XL	35	Młyniec Pierwszy XL	32
13	Młyniec XXIII	1	Młyniec XXIII	1
14	Młyniec XXXVII-Pole B	27	Młyniec-Jedwabno 5	16
15	Młyniec-Jedwabno 5	19	Młyniec-Jedwabno VI	37
16	Młyniec-Jedwabno VI	18	Młyniec-Jedwabno VII	37
17	Młyniec-Jedwabno VII	37	Nowa Wieś IV	32
18	Młyniec-Jedwabno VIII	21	Pędzewo II	156
19	Nowa Wieś IV	17	Pędzewo III/2	35
20	Pędzewo II	153	Pędzewo IV	201
21	Pędzewo III/2	28	Pędzewo VI	93
22	Pędzewo IV	173	Pędzewo VII	32

Lp.	Rok 2021		Rok 2022	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
23	Pędzewo V	58	Pędzewo VIII	148
24	Pędzewo VI	184		
25	Pędzewo VII	33		
26	Pędzewo VIII	116		
Suma		1.601	suma	1.434

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu złóż kopalin w Polsce w latach 2021 i 2022

2.6.2. Działania administracyjne

Dla ochrony środowiska ważne jest aby wydobywanie kopalin odbywało się w oparciu o posiadane koncesje, dzięki czemu zabezpieczona jest formalna strona późniejszej rekultywacji wyrobiska. W latach 2021-2022 Starosta Toruński wydał 4 nowe koncesje na wydobywanie kopalin oraz zmienił jedną w zakresie obszaru i terenu górniczego oraz zwiększenie głębokości eksploatacji. Wygaszonych zostało 5 koncesji. Dokładny wykaz wydanych decyzji znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego raportu. Wydano również 12 decyzji zatwierdzających zakończenie rekultywacji terenów górniczych o łącznej powierzchni 20,5 ha. Dokładny wykaz decyzji uznających za zakończoną rekultywację terenów górniczych wydanych dla złóż eksploatowanych na terenie powiatu toruńskiego znajduje się w załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.

2.6.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Ilość złóż kopalin surowców ilastych i ceramiki budowlanej wg PIG w [szt.]	3	3 / 3	nie określono
Zasobność złóż geologiczna surowców ilastych i ceramiki budowlanej wg PIG [tys. ton]	6.695	6.695 / 6.695	nie określono
Ilość złóż geologiczna surowców ilastych i ceramiki budowlanej eksploatowanych wg PIG w [szt.]	0	0 / 0	nie określono
Ilość złóż kopalin piasków i żwirów wg PIG w [szt.]	120	137 / 138	nie określono
Zasobność złóż geologiczna piasków i żwirów wg PIG [tys. ton]	50.439	62.294 / 73.341	nie określono
Ilość złóż geologiczna piasków i żwirów eksploatowanych wg PIG w [szt.]	18 + 7 okresowo	26 / 23	nie określono

2.6.4. Wnioski

Teren powiatu toruńskiego charakteryzuje się dość sporymi zasobami złóż geologicznych piasków i żwirów, których zasobność wg PIG na koniec 2022 roku wynosiła 73.341.000 ton. W latach 2021 i 2022 wzrosła liczba złóż eksploatowanych i ilość wydobywanych kruszyw w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania.

Powierzchnia zrehabilitowanych terenów w raportowanym okresie wyniosła 20,5 ha, to o prawie 1/3 mniej niż w poprzednim okresie raportowania.

2.7. Gleby

2.7.1. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i jest realizowany od roku 1995 w 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych. Na terenie powiatu toruńskiego zlokalizowano jeden punkt poboru próbek w miejscowości Stary Toruń (Gmina Zławieś Wielka). Ostatnie publikowane dane pochodzą z 2020 roku, z których wynika, iż:

- istotnie na przestrzeni lat spada zawartość WWA w glebie z 210 $\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ w 1995 roku do 93 $\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ w 2020 roku;
- niestety wzrosło zasolenie z 20,2 mg KCl * 100g⁻¹ w 1995 roku do 31 mg KCl * 100g⁻¹ w 2020 r.;
- w umiarkowanym zakresie spadła zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin tj. fosfor, potas i magnez oraz wzrosła ilość siarki przyswajalnej oraz azotu amonowego i azotanowego;
- wzrosła zawartość próchnicy w glebie i węgla organicznego;
- gleba utrzymuje na przestrzeni lat preferowany w rolnictwie lekko kwaśny odczyn w 2020 roku pH wynosiło 6,5 (Odczyn pH w zawiesinie H₂O).

2.7.2. Wyniki badań Stacji Chemiczno-Rolniczej

Na obszarze powiatu toruńskiego ok. 56% jego powierzchni stanowią użytki rolne, stąd rolnictwo wywiera znaczną presję na środowisko glebowe. Obecnie za duży problem wśród Polskich gleb uznaje się ich nadmierne zakwaszenie. Źródłami zakwaszenia są procesy naturalne, wzmacnione działalnością człowieka, które prowadzą do degradacji gleb. Głównym czynnikiem antropogenicznym zakwaszenia jest nadmierne stosowanie nawozów azotowych oraz emisję do atmosfery zanieczyszczeń kwasotwórczych tj. np. emisja związków siarki i azotu ze spalania paliw. Aby zapobiegać negatywnemu wpływowi na jakość gleb rolniczych powinny one być poddawane systematycznym (co 3-4 lata) badaniom celem dostosowania dawek nawozowych do utrzymania odpowiedniego pH gleby. W celu neutralizacji odczynu gleby stosuje się zabiegi przy użyciu wapna nawozowego. W całym kraju Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze prowadzą działania informacyjne o przyczynach, skutkach i zapobieganiu zakwaszaniu gleb w Polsce oraz udzielają dofinansowania dla rolników, w ramach programu pod nazwą: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” (program ustalony na lata 2019-2023). Wapnowanie wymaga stosowania bardzo dużych dawek, nawet 100 ton/ha, co powoduje że jest to zabieg kosztowny, dlatego uruchomiono wsparcie dla rolników w tym zakresie.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy prowadzi na zlecenie gospodarstw rolnych m. in. badania odczynu i zasobności gleb w makroelementy. Z badań wynika, że w raportowanym okresie 10 % próbek gleb ornych pobranych z terenu powiatu toruńskiego posiada pożądany lekko kwaśny odczyn. Odczyn badanych gleb najczęściej jest obojętny lub zasadowy – łącznie aż 70%. W wyniku tego 50 % badanych próbek pobranych z gruntów ornych nie wymaga wapnowania lub w ograniczonym zakresie.

Tabela 21: Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla gruntów ornych w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego wg badań za rok 2021 i 2022

Wyszczególnienie gmin	Dane z roku	Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
		bardzo kwaśne	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczna	potrzebna	wskazana	ograniczone	zbędne
Gmina Chełmża	2021	6%	4%	20%	35%	34%	8%	2%	6%	11%	73%
	2022	8%	7%	15%	25%	45%	11%	4%	5%	8%	71%
Miasto Chełmża	2021										
	2022										
Gmina Czernikowo	2021	20%	31%	30%	12%	6%	35%	14%	16%	14%	20%
	2022	12%	25%	31%	24%	8%	21%	13%	13%	16%	38%
Gmina Lubicz	2021	18%	14%	20%	18%	30%	21%	9%	8%	12%	50%
	2022	18%	8%	35%	23%	16%	21%	4%	9%	17%	50%
Gmina Łubianka	2021	12%	16%	28%	23%	20%	18%	8%	13%	10%	52%
	2022	7%	4%	27%	36%	25%	7%	3%	7%	12%	71%
Gmina Łysomice	2021	13%	15%	28%	24%	20%	16%	11%	10%	17%	45%
	2022	5%	6%	22%	43%	24%	7%	4%	10%	14%	64%
Gmina Obrowo	2021	22%	13%	31%	25%	10%	27%	6%	11%	19%	37%
	2022	16%	12%	40%	19%	12%	18%	7%	13%	26%	35%
Gm. Wielka Nieszawka	2021	0%	3%	14%	34%	48%	0%	0%	7%	10%	83%
	2022	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	17%	50%	33%
Gm. Zławieś Wielka	2021	9%	20%	36%	28%	7%	14%	9%	15%	16%	47%
	2022	2%	6%	40%	33%	18%	4%	2%	9%	16%	69%

Legenda:	
0-20 %	
21-40%	
41-60%	
61-80%	
81-100%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy za rok 2021 i 2022

Tabela 22: Odczyn pH i potrzeby wapnowania dla gruntów na terenie powiatu toruńskiego na podstawie wszystkich badań z lat 2021-2022

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Potrzeby wapnowania				
		konieczna	potrzebna	wskazana	ograniczone	zbędne
Grunty orne	5060	514	591	1406	1424	1125
	100%	10%	12%	28%	28%	22%
Użytki zielone	75	7	13	11	27	17
	100%	9%	17%	15%	36%	23%
Użytki rolne	5135	521	604	1417	1451	1142
	100%	10%	12%	28%	28%	22%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Odczyn pH				
		bardzo kwaśne	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy
Grunty orne	5060	706	308	487	722	2837
	100%	14%	6%	10%	14%	56%
Użytki zielone	75	7	5	8	4	51
	100%	9%	7%	11%	5%	68%
Użytki rolne	5135	713	313	495	726	2888
	100%	14%	6%	10%	14%	56%

Legenda:	
0-20 %	
21-40%	
41-60%	
61-80%	
81-100%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy za rok 2021 i 2022

OSChR w Bydgoszczy w 2021 roku pobrał do badań próbki z 363 gospodarstw powiatu toruńskiego, a w 2022 roku z 295. Łącznie pobrano 2368 próbek w 2021 r. i 2767 próbek w 2022 r. w celu zbadania odczynu gleb. Wśród przebadanych gruntów orných najczęściej określano dla nich kategorię agronomiczną gleb średnią (w 2021 r. – 75%, a w 2022 r. – 64%). Zawartość fosforu najczęściej była bardzo wysoka (w 2021 r. – 48%, a w 2022 r. – 59%), zawartość potasu średnia lub bardzo wysoka, a zawartość magnezu od średniej do bardzo wysokiej. Wśród użytków zielonych zawartość fosforu w glebie jest dość zróżnicowana, lekko przeważa bardzo wysoka jego zawartość (w 2021 r. – 48%, a w 2022 r. – 32%), zawartość potasu jest bardzo niska lub niska (w 2021 r. – 84%, a w 2022 r. – 74%), a zawartość magnezu bardzo wysoka (w 2021 r. – 48%, a w 2022 r. – 32%). Szczegółowe dane znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 23: Zestawienie zasobności gleb powiatu toruńskiego w makroelementy za okres 2021

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2140	54	294	437	415	940
	100%	2%	13%	19%	18%	48%
Użytki zielone	27	4	7	4	1	11
	100%	13%	23%	13%	3%	48%
Użytki rolne	2167	58	301	441	416	951
	100%	2%	13%	19%	18%	48%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2140	181	406	670	311	572
	100%	8%	17%	38%	13%	24%
Użytki zielone	27	20	2	3	1	1
	100%	78%	6%	10%	3%	3%
Użytki rolne	2167	201	408	673	312	573
	100%	8%	17%	38%	13%	24%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2140	88	377	593	448	634
	100%	4%	16%	25%	19%	36%
Użytki zielone	27	0	4	7	5	11
	100%	0%	13%	23%	16%	48%
Użytki rolne	2167	88	381	600	453	645
	100%	4%	16%	25%	19%	36%

Legenda:	
0-10 %	
11-20%	
21-30%	
31-40%	
41-50%	

Legenda:	
51-60%	
< 61%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy za rok 2021 i 2022

Tabela 24: Zestawienie zasobności gleb powiatu toruńskiego w makroelementy za okres 2021-2022

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2564	36	174	420	504	1430
	100%	1%	6%	15%	19%	59%
Użytki zielone	44	7	11	8	4	14
	100%	16%	25%	18%	9%	32%
Użytki rolne	2608	43	185	428	508	1444
	100%	2%	7%	15%	18%	58%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2564	92	300	599	443	1130
	100%	3%	11%	22%	16%	48%
Użytki zielone	44	21	12	6	2	3
	100%	47%	27%	14%	5%	7%
Użytki rolne	2608	113	312	605	445	1133
	100%	4%	11%	22%	16%	47%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	2564	54	250	747	709	804
	100%	2%	9%	27%	26%	36%
Użytki zielone	44	4	8	11	7	14
	100%	9%	18%	25%	16%	32%
Użytki rolne	2608	58	258	758	716	818
	100%	2%	9%	27%	26%	36%

Legenda:	
0-10 %	
11-20%	
21-30%	
31-40%	
41-50%	
51-60%	
< 61%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy za rok 2021 i 2022

2.7.3. Chemizm opadów atmosferycznych

Na jakość gleb oddziałują również tzw. kwaśne deszcze określane mianem chemizmu opadów, który również podlega pod działania z zakresu monitoringu środowiska. Dokonuje się pomiarów w stacjach pomiarowych. Najbliżej obszaru powiatu toruńskiego znajduje się stacja pomiarów wykonywanych manualnie w Toruniu. Na podstawie zebranych danych powstają mapy rozkładu przestrzennego rocznych ładunków substancji deponowanych wraz z opadami na glebach w kg/ha. Do substancji tych należą m.in.: azot ogólny, azot azotynowy – azotanowy, azot amonowy, chrom, fosfor ogólny, chlorki, cynk, kadm, nikiel, ołów, siarczany i jony wodorowe.

Opublikowane przez GIOŚ ostatnie dane dotyczą roku 2020. Ponieważ dane z tego roku nie były przedstawiane w Raporcie za lata 2019-2020, niniejszym ujęto je w owym dokumencie. Z opublikowanych map odczytano, że na teren powiatu toruńskiego w 2020 roku wraz z opadami doszło do zdeponowania siarczanów w ilości od 9,21 do 11,15 kg/ha na terenach zlokalizowanych koło miasta Torunia oraz od 7,51 do 9,2 kg/ha na terenach na północ od Torunia. Azotu ogólnego opadło od 4,8 do 7,53 kg/ha. Ładunek chlorków wyniósł od 1,76 do 5,25 kg/ha. Ilości te spadły w porównaniu do poprzednich okresów raportowania (2017-2018 oraz 2019-2020).

2.7.4. Działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego

Działalność rolnicza jest bardzo ważnym źródłem oddziaływania na środowisko, a głównym jej zasobem jest gleba. Rolnictwo korzysta i oddziałuje na glebę, wodę, powietrze i przyrodę oraz warunkuje zdrowie i życie ludzi, którzy spożywają płody rolne. Jest to dziedzina o charakterze pierwotnym, uprawa roli towarzyszy ludziom od wieków. Stąd prawidłowe korzystanie z zasobów jest tak ważnym elementem pracy rolników. Mają oni wsparcie w ośrodkach doradztwa rolniczego, które prowadzą liczne szkolenia, pokazy, konferencje i indywidualne doradztwo. W raportowanym okresie, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, z oddziałami w Przysieku i Zarzeczewie prowadził działania wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 25: Działania prowadzone przez KPODR skierowane do rolników powiatu toruńskiego

Obszar tematyczny	Rok realizacji	Źródła finansowania	Liczba szkoleń
Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	2021	odpłatność uczestników	5
	2022		11
Doradztwo dotyczące środków ochrony roślin	2021	odpłatność uczestników	2
Praktyki rolnicze zwiększające retencję wodną	2021	bezpłatne - statutowe	1
Zasady ekologicznego zagospodarowania zagrody wiejskiej	2021	bezpłatne - statutowe	1
Lokalne Partnerstwo Wodne	2021	sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich	7
Wdrażanie programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	2021	bezpłatne - statutowe	5

Źródło: KPODR w Minikowie, pismo z dn. 15.06.2023 r.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie systematycznie przeprowadza na terenie województwa kujawsko-pomorskiego dwuetapową Olimpiadę Wiedzy Rolniczej. Jej współorganizatorem jest Powiat Toruński, który przeznaczył na nagrody kwotę 3.000 zł (po 1.500 zł w 2021 r. i 2022 r.). Celem olimpiady jest krzewienie wiedzy wśród młodych rolników, która przyczyni się do upowszechniania postępu w rolnictwie. Uczestnikami olimpiady byli młodzi rolnicy w wieku 18-40 lat, właściciele gospodarstw rolnych oraz osoby gospodarujące z rodzicami.

Starosta Toruński oraz Wójtowie Gmin powiatu toruńskiego wraz z Powiatowym Zespołem Doradztwa Rolniczego w Chełmży organizują konkurs „Piękna Zagroda”. W 2022 r. na nagrody dla laureatów etapu powiatowego przeznaczono 6.000 zł. W 2021 r. konkurs się nie odbył z powodu epidemii. Wspólne zaangażowanie instytucji działających na rzecz rozwoju wsi powiatu toruńskiego

spopularyzowało konkurs, a gospodarzy zachęciło do dalszych wysiłków mających na celu podniesienie estetyki polskiej wsi i uczynienie jej piękną, zadbaną i uporządkowaną oraz otoczoną zieloną architekturą.

2.7.5. Ochrona gruntów rolnych

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na podstawie ustawy z 3 lutego 1995 roku (aktualny W 2021 roku na obszarze powiatu 12,48 ha gruntów rolnych wymagało rekultywacji, ponieważ 5,04 ha było zdewastowanych i 7,44 ha było zdegradowanych. W tym samym roku zrekultywowano 7,44 ha na cele rolne. W 2022 roku 17,19 ha gruntów rolnych wymagało rekultywacji, w tym 5,04 ha gruntów było zdewastowanych i 12,15 ha zdegradowanych. Zrekultywowano 12,15 ha, w tym 10,73 ha na cele rolne i 1,42 ha na cele leśne. Wszystkie zrekultywowane tereny były zdegradowane w wyniku prowadzonej na nich działalności wydobywania kopalin. Dz. U. z 2022 r. poz. 2409 ze zm.) i polega m.in. na: ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi, oraz zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych. Ochroną gruntów rolnych zajmuje się starosta będący właściwym organem do prowadzenia działań administracyjnych tj. wydawania decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji rolnej.

W 2021 roku na obszarze powiatu toruńskiego zostało z produkcji rolnej wyłączonych 11,02 ha, w tym 8,29 ha było pochodzenia mineralnego w klasie bonitacyjnej I-III, a pozostałe 2,73 ha stanowiły gleby organiczne w klasach bonitacyjnych IV-VI. Najwięcej gruntów wyłączono na cele mieszkaniowe (7,33 ha).

W 2022 roku zaś, z produkcji rolnej wyłączono 11,62 ha, w tym 8,48 ha stanowiły gleby pochodzenia mineralnego w klasie bonitacyjnej I-III, a pozostałe 3,14 ha gleby było pochodzenia organicznego. Najwięcej gruntów wyłączono na cele przemysłowe (6,86 ha).

W raportowanym okresie najwięcej gruntów rolnych wyłączono z produkcji rolniczej na obszarze gminy Lubicz (5,21 ha) i gminy Łysomice (5,23 ha).

Tabela 26: Ochrona gruntów rolnych w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej [ha]				Grunty podlegające rekultywacji i zagospodarowaniu [ha]			
	mineralne (klasy bonitacyjne: I – IV)		organiczne (klasy bonitacyjne IV-VI)		wymagające rekultywacji		zrekultywowane	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gm. Chełmża	0,94	0,67			6,28	6,53	6,28	6,53
Miasto Chełmża	1,29	1,21						
Gm. Czernikowo	0,25	0,07						
Gm. Lubicz	1,52	2,61	0,69	0,39	6,64	10,66	1,6	5,62
Gm. Łubianka	0,72	0,43						
Gm. Łysomice	2,07	3,06	0,10					
Gm. Obrowo	0,20	0,10	1,24	0,68				
Gm. Wielka Nieszawka	0,12	0,08	0,33	0,78				
Gm. Zławieś Wielka	0,47	0,25	0,37	1,29				
SUMA:	7,58	8,48	2,73	3,14	12,92	17,19	7,88	12,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań RRW-11 za lata 2021-2022

2.7.6. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Badania z 2020 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Liczba miejsc poboru próbek na terenie Powiatu Toruńskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (Monitoring Chemizmu Gleb)	1	1	nie określono
Odczyn gleby "pH " w zawiesinie H ₂ O (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	5,3	6,5	około 6,4
Zawartość próchnicy w glebie [%] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	1,24	2,84	wzrost udziału próchnicy w glebie
Zawartość WWA w glebie [$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	259,7	93	zmniejszenie zawartości w glebie
Zasolenie gleby [$\text{mg KCl}\cdot 100\text{g}^{-1}$] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2015 r.	34,03	31	zmniejszenie zawartości w glebie

2.7.7. Wnioski

Badania udostępnione przez Stację Chemiczno-Rolniczą wskazują, iż rolnicy gospodarujący na ziemiach powiatu toruńskiego prowadzą uprawy na umiarkowanie dobrych glebach. Poprawę ich stanu wykazują badania Chemizmu gleb ornych Polski. Zmniejsza się również, ilość ładunków zanieczyszczeń deponowanych z opadami, co jest konsekwencją poprawy jakości powietrza. Cel ustalony dla tego obszaru interwencji tj.: „Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb” jest realizowany.

2.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

2.8.1. Odpady komunalne

W dobie wzrostu konsumpcji i nasycenia produktami należy pamiętać o zagrożeniu ze strony wytwarzanych odpadów. Od 2013 roku gminy są odpowiedzialne za tworzenie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

W raportowanym okresie, każda z gmin wykazała, iż zorganizowała jeden punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Analizy stanów gospodarki odpadami komunalnymi oraz informacje o osiągniętych poziomach recyklingu dla określonych rodzajów odpadów często nie były umieszczane lub w sposób mało dostępny, na stronach internetowych gmin, w tym w biuletynie informacji publicznej.

Od 2021 roku zmienił się sposób obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W myśl art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości wskazuje się, że należy je obliczać jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomów

nie będzie uwzględniać się innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne. W okresie raportowania gminy musiały osiągnąć następujące poziomy:

- ⇒ 20% wagowo - za rok 2021;
- ⇒ 25% wagowo - za rok 2022.

Nie jest możliwa jednoznaczna ocena jak z osiągnięciem poziomów radzą sobie gminy, gdyż część z nich przestała publikować wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach informacje. Wśród gmin, które te informacje opublikowały nie wszystkie osiągnęły poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Problem ten będzie się pogłębiał jeżeli nie wzrośnie jakość selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

Tabela 27: Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz odpadów ulegających biodegradacji przez gminy powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]		Poziom składowania odpadów ulegających biodegradacji [%] Nie więcej niż 35%	
	2021 r. poziom: 20%	2022 r. poziom: 25%	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	30,16	23,56	brak danych	brak danych
Miasto Chełmża	brak danych	58,58	brak danych	11,41
Gmina Czernikowo	20,56	24,31	0,26	0,01
Gmina Lubicz	23,16	25,37	0,00	0,00
Gmina Łubianka	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Gmina Łysomice	32,54	42,17	0,00	0,00
Gmina Obrowo	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Gm. Wielka Nieszawka	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Gmina Zławieś Wielka	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opublikowanych na BIP Analiza stanu gospodarki odpadami dla gmin

Niektóre gminy systematycznie prowadzą postępowania wyjaśniających zgodność złożonej deklaracji ze stanem faktycznym, a część gmin nie robi tego wcale. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 28: Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu toruńskiego w latach 2021- 2022

Wyszczególnienie gmin	Liczba zorganizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)		Liczba prowadzonych postępowań wyjaśniających zgodność złożonej deklaracji ze stanem faktycznym	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	1	1	130	0
Miasto Chełmża			164	140
Gmina Czernikowo	1	1	72	10
Gmina Lubicz	1	1	0	0
Gmina Łubianka	1	1	0	0

Wyszczególnienie gmin	Liczba zorganizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)		Liczba prowadzonych postępowań wyjaśniających zgodność złożonej deklaracji ze stanem faktycznym	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Łysomice	1	1	0	0
Gmina Obrowo	2	2	0	0
Gm. Wielka Nieszawka	1	1	5	28
Gmina Zławieś Wielka	1	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami dla gmin oraz danych od interesariuszy

Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w ciągu roku w gminie Wielka Nieszawka i Łysomice przekroczyły 500 kg. Najwyższa wartość została osiągnięta w gm. Wielka Nieszawka w roku 2022, w którym wskazano wartość 591 kg! W porównaniu do najmniejszej ilości wytwarzanych odpadów przez jednego mieszkańca w ciągu roku w gm. Chełmża w 2022 roku, która wyniosła 260 kg, różnica jest niebagatelna. Statystycznie 2,3 mieszkańców gm. Chełmża wytwarza tyle odpadów co 1 mieszkaniec gminy Wielka Nieszawka.

Tabela 29: Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Ilość odpadów niesegregowanych zebranych w ciągu roku [Mg]		Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [Mg]		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	1.848,82	1.839,76	728,78	648,24	268	260
Miasto Chełmża	2.423,01	2.412,79	2.583,51	2.461,52	357	352
Gmina Czernikowo	1.994,36	1.898,10	875,48	923,88	320	315
Gmina Lubicz	6.047,99	5.703,36	3.246,76	3.242,66	442	422
Gmina Łubianka	1.719,95	1.753,76	916,17	882,71	344	335
Gmina Łysomice	3.112,58	3.051,52	1.854,26	2.368,03	468	501
Gmina Obrowo	4.462,68	4.421,21	3.043,82	2.937,71	387	370
Gm. Wielka Nieszawka	1.691,62	1.902,09	1.146,91	1.153,82	557	591
Gmina Zławieś Wielka	3.263,38	3.359,92	1.308,52	2.105,62	294	345

Źródło: Dane GUS BDL

W prowadzonej przez gminy gospodarce odpadami komunalnymi wskazują one na nasilające się problemy związane z:

- ⇒ niską jakością selektywnej zbiórki, w tym niską świadomość a nawet opór mieszkańców w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”;
- ⇒ powoduje to słabe zainteresowanie recyklerów zebranymi surowcami oraz ich niską cenę;
- ⇒ rosnącą masą odpadów zmieszanych;
- ⇒ rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym transportu i zagospodarowania odpadów.

Gminy w dalszym ciągu odnotowują problemy związane z podrzucaniem odpadów oraz spalaniem ich w paleniskach domowych.

2.8.2. Odpady przemysłowe

Znaczące ilości odpadów wytwarzane są przez zakłady produkcyjne i usługowe, które są wytwórcami odpadów innych niż komunalne, czyli innych niż z grupy 20. Niestety w niniejszym raporcie nie można przeanalizować tych danych z uwagi na brak możliwości ich pozyskania, gdyż w dalszym ciągu system BDO nie dysponuje możliwościami technicznymi wygenerowania informacji w tym zakresie.

Na podstawie rejestru ustalono ilość podmiotów, które uzyskały wpis w „Dziale XII – Wytwórca odpadów zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów albo pozwolenia zintegrowanego”. Na dzień odczytania informacji z bazy tj. 6 sierpnia 2023 r. łączna ilość podmiotów wynosiła 1.244 z terenu całego powiatu toruńskiego. Pozostałe podmioty gospodarujące odpadami zostały wpisane w „Dziale XI – Podmioty wpisane do rejestru z urzędu lub dokonujący aktualizacji wpisu, o których mowa w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach”, czyli podmioty posiadające pozwolenie na wytwarzanie odpadów, pozwolenia zintegrowane, zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów oraz podmioty, które uzyskały decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi lub zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Podmiotów w dziale XI na dzień 6 sierpnia 2023 r. w powiecie toruńskim było łącznie 90.

Tabela 30 Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu toruńskiego – stan na dzień 06.08.2023 r.

Wyszczególnienie gmin	ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XII	ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XI
Gmina Chełmża	252	21
Miasto Chełmża		
Gmina Czernikowo	85	8
Gmina Lubicz	257	27
Gmina Łubianka	102	8
Gmina Łysomice	152	14
Gmina Obrowo	159	12
Gmina Wielka Nieszawka	65	4
Gmina Zławieś Wielka	172	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy BDO

W raportowanym okresie Starosta Toruński wydał 9 decyzji obejmujących wytwarzanie odpadów, w tym 5 nowych i 4 zmieniające. W zakresie gospodarowania odpadami wydano 3 nowe zezwolenia i 9 zmieniono. Szczegółowy wykaz wydanych decyzji znajduje się z Załączniku nr 5 do niniejszego Raportu.

2.8.3. Usuwanie wyrobów azbestowych

Od 2003 roku samorzady wraz z mieszkańcami borykają się z problemem usuwania wyrobów azbestowych, które zgodnie z krajowym Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, należy usunąć całkowicie do 2032 r. Obecnie podkreśla się,

że eliminacja azbestu jest zbyt wolna i osiągnięcie założonego celu jest niemożliwe. Z uzyskanych danych od gmin powiatu toruńskiego, widać, że samorzady nie odłożyły tej sprawy i starają się prowadzić działania stymulujące usuwanie wyrobów azbestowych. Jednak skala usuwanych wyrobów nadal jest na bardzo niskim poziomie i nie zwiększa tempa realizacji założeń Programów.

Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej wskazują, że dotychczas zostało usuniętych tylko 10% zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych. Przy założeniu, że proces byłby równomierny po 20 latach obowiązywania Programu, tak jak ma to miejsce obecnie, powinno być usuniętych około 70% wyrobów.

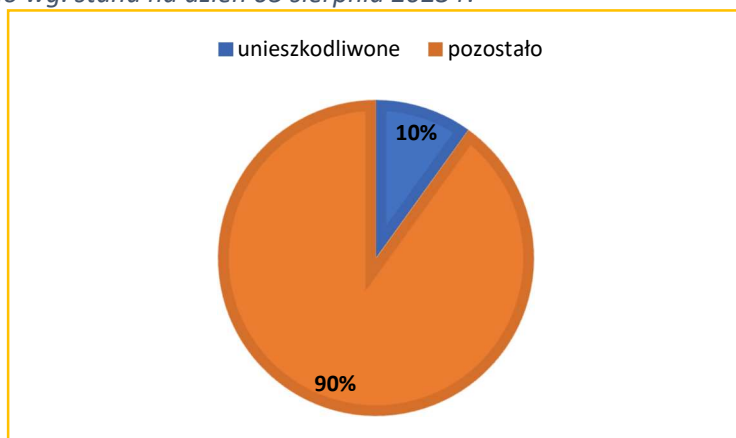
W Bazie Azbestowej dla powiatu toruńskiego statystyki wskazują, iż zinwentaryzowano 30.498 ton wyrobów, w tym 3.033 ton zostało unieszkodliwionych, a 27.465 ton pozostaje do zagospodarowania.

Tabela 31: Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2021-2022 gmin powiatu toruńskiego

Wyszczególnienie gmin	Program usuwania wyrobów zawierających azbest (PUWA)	Ilość usuniętych wyrobów w Mg od osób fizycznych lub osób prawnych		Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w zł	
		2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	TAK z 2007 r.	49,59	94,41	21.422,88	42.484,50
Miasto Chełmża	TAK z 2012 r. Aktualizacja z 2019 r.	2,55	6,78	1.785,00	3.761,60
Gmina Czernikowo	TAK z 2012 r. Aktualizacja z 2020 r.	89,79	88,308	39.247,96	37.630,66
Gmina Lubicz	TAK z 2013 r. Aktualizacja z 2020 r.	80,45	73,19	43.000,62	37.295,70
Gmina Łubianka	TAK z 2016 r.	66,07	69,61	30.126,00	31.324,50
Gmina Łysomice	TAK z 2015 r.	66,58	61,48	33.584,08	27.710,00
Gmina Obrowo	TAK z 2016 r. Aktualizacja z 2020 r.	0,0	103,28	0,0	45.732,38
Gmina Wielka Nieszawka	TAK z 2020 r.	0,0	29,52	0,0	15.940,00
Gmina Zławieś Wielka	TAK z 2017 r. Aktualizacja z 2019 r.	108,82	58,86	49.338,38	24.202,75

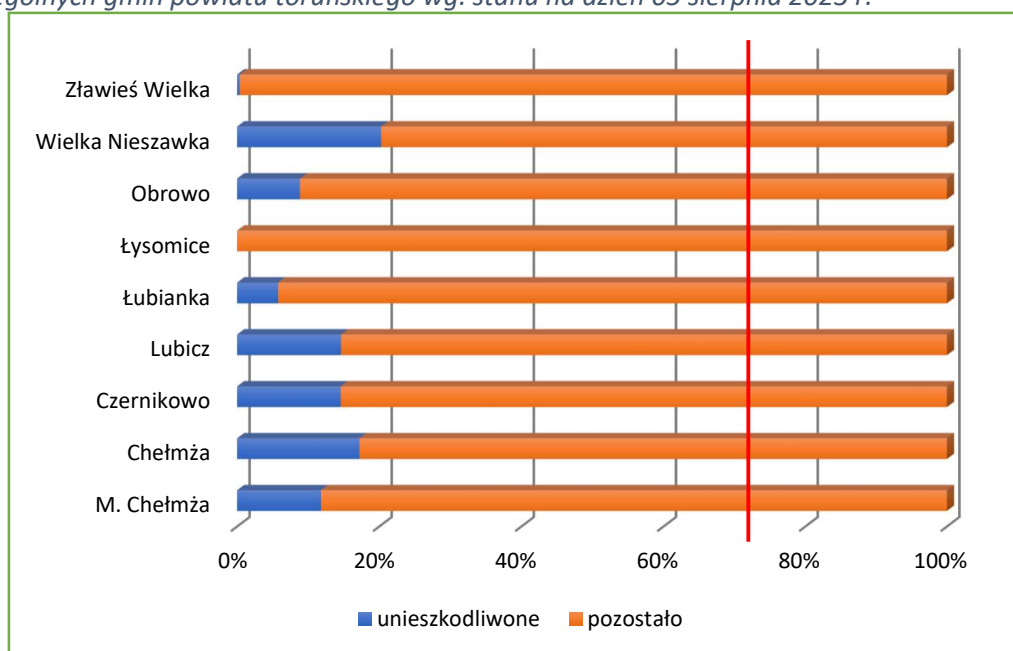
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Wykres 3: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej

Wykres 4: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu poszczególnych gmin powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej

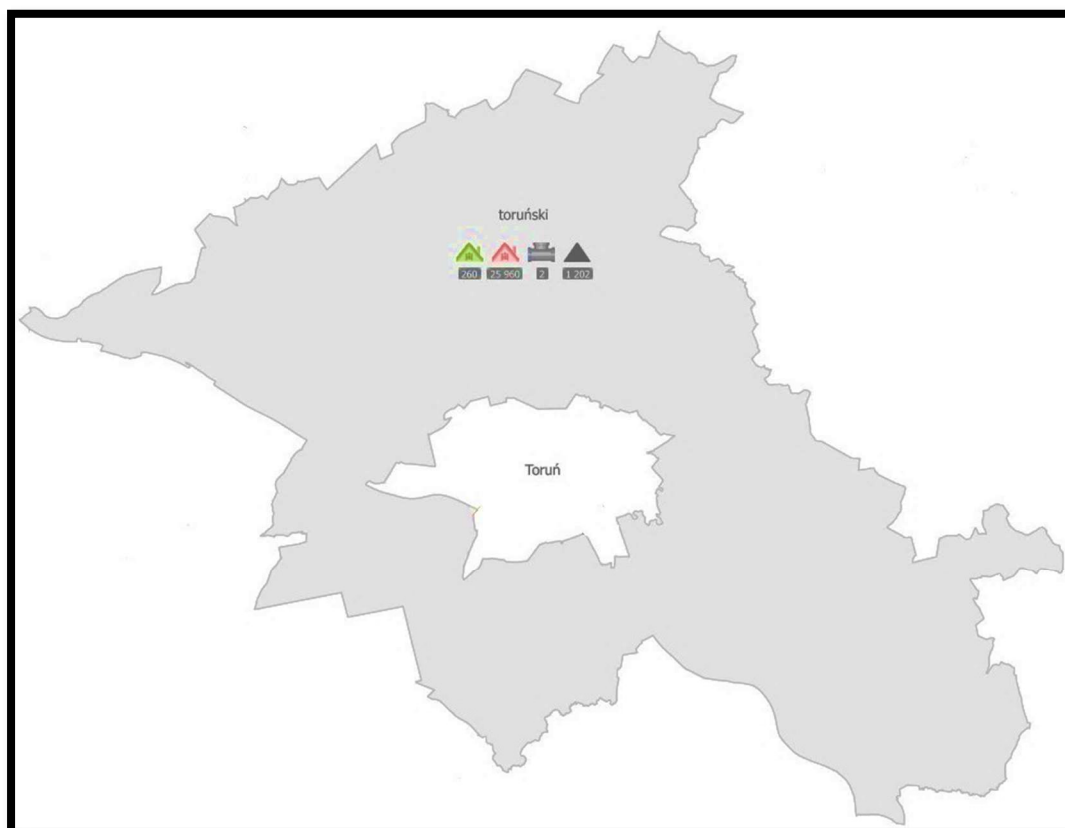
Z danych uzyskanych od gmin wynika, iż w raportowanym okresie najwięcej wyrobów azbestowych usunięto z terenu gminy Czernikowo (179,089 ton), Zławieś Wielka (167,68 ton) oraz Chełmża (144 tony). Najmniej w analizowanych latach usunięto z terenu miasta Chełmża bo zaledwie 9,33 tony.

Po porównaniu danych otrzymanych od gmin o ilości usuniętych wyrobów azbestowych z danymi zawartymi w Bazie Azbestowej zauważono, że część gmin nie wpisuje na bieżąco danych do bazy. Przeanalizowano również zawartość Bazy Azbestowej pod kątem aktualnych Programów usuwania wyrobów azbestowych i również wykaz nie jest aktualizowany na bieżąco.

W wyniku braku aktualizacji danych w Bazie Azbestowej nie jest możliwe zweryfikowanie faktycznie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych oraz stopnia ich usunięcia. W tej sytuacji narzędzie do gromadzenia informacji jakim miała być omawiana Baza nie pełni swojej funkcji.

W obliczu niskiego poziomu usunięcia wyrobów azbestowych wskazuje się, że powiaty również mogą uchylać Programy usuwania wyrobów azbestowych i wspierać mieszkańców w ich usuwaniu. Ponadto powiat również może prowadzić kampanie informacyjne i edukacyjne w tym zakresie.

Rysunek 1: Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje na obszarze powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.

Legenda:

Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje [Mg]	
	Płyty płaskie
	Płyty faliste
	Rury i złącza azbest.
	Inne

Źródło: Elektroniczny System Informacji Przestrzennej GEOAZBEST

2.8.4. Pożary odpadów

Tabela 32: Charakterystyczne pożary odpadów magazynowanych i składowanych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Lp.	Data zdarzenia	Miejsce zdarzenia	Opis zdarzenia
1	07 sierpnia 2021 r.	Chełmża	Pożar śmieci na „dzikim wysypisku”
2	07 stycznia 2022 r.	Szkleniec	Pożar śmieci (opon) na polu
3	24 lutego 2022 r.	Papowo Toruńskie	Pożar śmieci na posesji – spalanie śmieci
4	02 marca 2022 r.	Ostaszewo 57C, Apator S.A.	Pożar wiaty magazynowej, w której znajdowały się dwa kontenery do prasowania kartonu, pojemniki ze zużytymi bateriami i akumulatorami oraz odpady poprodukcyjne

Źródło: Pismo Komendanta Miejskiej Straży Pożarnej w Toruniu z dn. 20 czerwca 2023 r.

2.8.5. Podrzucanie („dzikie wysypiska”) i pozostawianie odpadów (składowanie w miejscach nieprzeznaczonych)

Jednym z wyznaczników dobrej organizacji gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi jest ilość powstających tzw. „dzikich wysypisk”, których jak pokazują poniższe dane w raportowanym okresie zewidencjonowano niewiele. Nadal jednak problemem wyrzucania odpadów w miejscach niedozwolonych są odpady budowlane oraz wielkogabarytowe. Warty uwagi jest fakt, że „dzikie wysypiska” zostały uprzątnięte i mają charakter incydentalny. Gminy korzystały również z rozwiązań administracyjnych nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania.

Tabela 33: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu toruńskiego w latach 2021-2022 część 1

Wyszczególnienie gmin	Ilość zewidencjonowanych dzikich wysypisk		Szacowana wielkość dzikich wysypisk w m ³ i/lub w Mg		Ilość usuniętych dzikich wysypisk		Ilość odpadów poddanych unieszkodliwieniu w wyniku usuwania dzikich wysypisk w Mg	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	2	2	830 m ³	830 m ³	0	1	0	830 m ³
Miasto Chełmża	4	3	1,7	3,0	4	3	1,7	3,0
Gmina Czernikowo	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Lubicz	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Łubianka	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Łysomice	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Obrowo	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Wielka Nieszawka	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Zławieś Wielka	4	2	0,5 Mg	0,3 Mg	4	2	0,6 Mg	0,3 Mg

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela 34: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu toruńskiego w latach 2021-2022 część 2

Wyszczególnienie gmin	Koszty usunięcia dzikich wysypisk w zł		Kody odpadów najczęściej pojawiających się na dzikich wysypiskach		Ilość wydanych decyzji zobowiązujących do usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania – na podstawie art. 26 ustawy o odpadach	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gm. Chełmża	usunięto w ramach wydanej decyzji				1	0
M. Chełmża	19.101	26.638	nie określono	nie określono	0	0
Gm. Czernikowo	0	0	-	-	0	0
Gm. Lubicz	0	0	-	-	1	0
Gm. Łubianka	0	0	-	-	1	0
Gm. Łysomice	0	0	-	-	0	0
Gm. Obrowo	0	0	-	-	0	0
Gm. Wielka Nieszawka	0	0	-	-	0	0
Gm. Zławieś Wielka	1.000	1.000	170904 200307	170904 200307	2	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

W ostatnich latach w powiecie toruńskim istotnym problemem w zakresie gospodarowania odpadami były odpady pozostawione przez Spółdzielcze Gospodarstwo Rolne „BIO-PLAST” w miejscowości Witowąż, w gminie Czernikowo. Podmiot ten posiadał pozwolenie na zbieranie odpadów wydane przez Starostę Toruńskiego, które w 2017 roku, w wyniku postępowania egzekucyjnego zostało cofnięte. Na zakładzie były zmagazynowane odpady, na które spółdzielnia posiadała pozwolenie oraz takie, na które pozwolenia nie posiadała. Usunięciem porzuconych odpadów, które obejmowało pozwolenie zajął się Zarząd Powiatu Toruńskiego, który łącznie podczas I i II etapu usunął 381,76 Mg odpadów. Działanie zostało sfinansowane ze środków własnych powiatu, a łączny koszt wyniósł 95.197,32 zł. Usunięciem części porzuconych odpadów, które nie były objęte pozwoleniem zajął się Wójt Gminy Czernikowo, który na zasadzie wykonania zastępczego, w rozumieniu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w 2019 r. usunął część odpadów. Było to następstwo niewykonania przez właściciela decyzji wydanej w trybie art. 26 ustawy o odpadach nakazującej ich usunięcie. Zakończenie usuwania odpadów nastąpiło jednak dopiero w 2021 roku, wtedy to ze środków NFOŚiGW Gmina Czernikowo pozyskała dofinansowanie wynoszące 548.682,62 zł.

2.8.6. Interwencje WIOŚ ws. niewłaściwego postępowania z odpadami

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Delegatura w Toruniu udostępniła spis interwencji realizowanych na obszarze powiatu toruńskiego w latach 2021 i 2022.

Tabela 35: Interwencje WIOŚ ws. niewłaściwego postępowania z odpadami na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji	
Nielegalne zbieranie odpadów	Zławieś Wielka	2021	7	9
	Dźwierzno			
	Jackowo			
	Głogowo			
	Świętosław			
	Głogowo			
	Cichoradz			
	Turzno	2022	2	
Jackowo				
Spalanie odpadów	Papowo Toruńskie	2021	1	2
	Piwnice	2022	1	
Nielegalny demontaż samochodów	Mała Nieszawka	2021	1	2
	Mała Nieszawka	2022	1	
Zakopywanie odpadów	Januszewo	2021	2	4
	Chełmża			
	Zławieś Wielka	2022	2	
	Zławieś Wielka			
Nielegalne przetwarzanie odpadów	Papowo Toruńskie	2021	1	1
Utwardzanie dróg odpadami	Papowo Toruńskie	2021	1	2
	Dzikowo	2022	1	
Pożar magazynu odpadów	Ostaszewo	2022	1	1
Nieprawidłowa gospodarka odpadami	Czernikowo	2022	3	3
	Wielka Nieszawka			
	Wytrębowice			

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszczy, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.8.7. Działania inwestycyjne

Tabela 36: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Obrowo	Budowa PSZOK w m. Osiek nad Wisłą, wykonanie placu z kostki betonowej, ogrodzenie placu, montaż lamp oświetleniowych, montaż kontenera portierni, ustawienie kontenerów na odpady.	2022	584.325,00	środki własne + RPO WKP
Gmina Zławieś Wielka	Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z infrastrukturą i wyposażeniem w Rzęczkowie. Projekt obejmuje budowę punktu wraz z infrastrukturą i wyposażeniem. W punkcie będą gromadzone odpady komunalne selektywnie zbierane, z wyłączeniem zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zawierających azbest. PSZOK będzie posiadał również: instalacje do edukacji ekologicznej, punkt napraw oraz punkt wymiany rzeczy używanych.	2022	2.108.657,61	środki własne + 85% dofinansowania UE
Powiat Toruński	Inwestycja uzupełniająca dla DPS Browina polegająca na budowie stanowiska segregacji i wywozu odpadów	2021	30.200,00	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.8.8. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Z analizy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych wynika, że ich ilość systematycznie wzrasta. Nie jest możliwe przeanalizowanie ilości wytwarzanych odpadów przez podmioty gospodarcze, gdyż Baza o opakowaniach, produktach i odpadach w dalszym ciągu nie daje możliwości technicznych wygenerowania zestawienia o ilości wytworzonych i sposobach zagospodarowania odpadów.

Przeanalizowano zakres edukacji ekologicznej i wszelkich realizowanych działań oraz inwestycji, wśród których tylko inwestycja prowadzona przez Gminę Zławieś Wielka w części dotyczącej dodatkowych funkcji Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych tj.: punktu napraw i punktu wymiany rzeczy używanych, wpisuje się w cel zapobiegania powstawania odpadów.

Mając powyższe na względzie wywiedziono, że w tym zakresie działania prowadzone są w zbyt małym stopniu i powinny zostać zintensyfikowane oraz wsparte solidną kampanią edukacyjną.

2.8.9. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	11.538,02	15.704,21 / 16.724,19	zwiększenie ilości
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	11.365,18	15.514,19 / 16.087,48	wg potrzeb
Ilość zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	25.491,25	26.564,39 / 26.342,51	wg potrzeb
Ilość odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	32.720,50	37.795,09 / 38.345,4	wg potrzeb, zmniejszenie ilości
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	236,8	237,4 / 232,8	wg potrzeb
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	198,4	199,1 / 196,7	wg potrzeb
Udział odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych we wszystkich zebranych odpadach w ciągu roku z gospodarstw domowych [%]	Obliczenia: (11.365,18 / 32.720,50) x 100% = 34,73 %	41.05 / 41,95	wzrost wartości wskaźnika

2.8.10. Wnioski

Ilość wytwarzanych odpadów nie została oddzielona od wzrostu konsumpcji. W zakresie gospodarowania odpadami nie przeprowadzono żadnych działań edukacyjno-informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie wytwarzaniu odpadów.

Po 10 latach funkcjonowania gminnych systemów gospodarki odpadami oraz intensyfikowaniu działań, w tym zaostrzenie wymogów prawnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” gminy w dalszym ciągu borykają się z problemem jakości surowców uzyskiwanych ze źródeł komunalnych.

Od 2018 roku nie jest możliwe pozyskanie danych o ilości odpadów wytwarzanych z innych źródeł niż komunalne, z uwagi na brak możliwości technicznych wygenerowania stosownych danych.

W Starostwie Powiatowym w Toruniu prowadzone są elektroniczne rejestry wydany zezwoleń, dzięki czemu na bieżąco prowadzony jest nadzór nad istotnymi ustaleniami wynikającymi z treści decyzji, takich jak na przykład: termin obowiązywania pozwolenia, forma i kwota wniesienia zabezpieczenia roszczeń itp., dzięki czemu możliwe jest zapobieganie sytuacjom patologicznym.

Na terenie powiatu toruńskiego w raportowanym okresie doszło do dwóch istotniejszych pożarów odpadów, które zostały niezwłocznie objęte akcją gaśniczą.

Ponadto utrzymuje się, sygnalizowany w poprzednim raporcie za lata 2019-2020, problem usuwania wyrobów azbestowych w zbyt wolnym tempie, co istotnie zagraża osiągnięciu celu zawartym w Programie usuwania wyrobów azbestowych dla Polski do 2032 roku.

2.9. Zasoby przyrodnicze

2.9.1. Formy ochrony przyrody

Według danych GUS, w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania na terenie powiatu odnotowano wzrost udziału powierzchni prawnie chronionych o ponad 414 ha, a tym samym ich powierzchnia wyniosła w 2022 roku 43.079,73 ha. Wzrosła powierzchnia obszarów Natura 2000. Zmiany te wynikają z dokonania weryfikacji powierzchni i przyjęcia nowych aktów prawnych wyznaczających te obszary, tj.:

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Solecka Dolina Wisły (PLH040003) – Dz. U. z 2022 r. poz. 112;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 22 sierpnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Drwęcy (PLH280001) – Dz. U. poz. 2146;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dybowska Dolina Wisły (PLH040011) – Dz. U. z 2022 r. poz. 128;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Nieszawska Dolina Wisły (PLH040012) – Dz. U. z 2022 r. poz. 124;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Włocławska Dolina Wisły (PLH040039) – Dz. U. poz. 1720;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Leniec w Chorągiewce (PLH040044) – Dz. U. z 2022 r. poz. 148;
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wydmy Kotliny Toruńskiej (PLH040041) – Dz. U. z 2022 r. poz. 104.

Na szczelbu gminny w 2021 roku Uchwałą Rady Gminy Lubicz nr XXX/395/21 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanowiono nowe pomniki przyrody stanowiące drzewa gatunku dąb szypułkowy w miejscowościach Rogowo, Mierzynek, Grębocin i Krobia.

2.9.2. Usuwanie drzew i krzewów

Na podstawie art. 83a ustawy Prawo ochrony przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) usunięcie drzewa wymaga zezwolenia. W art. 83f tejże ustawy wymieniono bardzo liczne przypadki wyłączenia z obowiązku uzyskania zezwolenia, m. in. dla osób fizycznych usuwających drzewa w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą – wtedy istnieje obowiązek dokonania zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Zezwolenia te, z pewnymi wyjątkami, wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. W tabeli poniżej przedstawiono ilość wydanych zezwoleń w poszczególnych gminach w raportowanym okresie, których łącznie było 1.437. W 2021 r. Burmistrz Miasta Chełmża nałożył jedną karę administracyjną za usunięcie drzewa bez zezwolenia na kwotę 1.000 zł. W tym samym roku Wójt Gminy Wielka Nieszawka również nałożył karę za usunięcie 26 drzew olszy szarej w kwocie 23.200 zł.

Tabela 37: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	wydane zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów		nałożone kary administracyjne za uszkodzenie, zniszczenie drzewa lub krzewu oraz usunięcie drzewa lub krzewu bez zezwolenia	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Gmina Chełmża	14	30	0	0
Miasto Chełmża	15	12	1	0
Gmina Czernikowo	11	5	0	0
Gmina Lubicz	305	248	0	0
Gmina Łubianka	83	91	0	0
Gmina Łysomice	18	13	0	0
Gmina Obrowo	170	190	0	0
Gmina Wielka Nieszawka	90	91	1	0
Gmina Zławieś Wielka	32	19	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

W odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy zezwolenie wydaje starosta. W raportowanym okresie starostwo wydało 234 zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów. W prezentowane statystyki nie wliczono decyzji zmieniających termin wykonania zezwolenia wydanego już wcześniej lub decyzji odmownych.

Tabela 38: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów przez Starostę Toruńskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	wydane zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów w latach 2021 i 2022
Gmina Chełmża	37
Miasto Chełmża	8
Gmina Czernikowo	12
Gmina Lubicz	69
Gmina Łubianka	3
Gmina Łysomice	13
Gmina Obrowo	29
Gmina Wielka Nieszawka	18
Gmina Zławieś Wielka	45

Źródło: Opracowanie własne

2.9.3. Lasy

W raportowanym okresie lesistość powiatu wzrosła z 33,7% do 33,8% w 2022 roku. Powierzchnia wszystkich lasów ogółem wzrosła w porównaniu do roku bazowego (2019 r.) oraz w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania (lata 2020 i 2021) i na koniec 2022 roku wyniosła 41.553,11 ha. Wzrost ten nastąpił w powierzchni lasów publicznych.

Dla połaci lasu będących własnością prywatną (a nie Skarbu Państwa), Starosta odpowiada za przygotowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasu. W raportowanym okresie zatwierdzono UPUL-e dla następujących obszarów:

- w 2021 r. dla lasów położonych na terenie powiatu toruńskiego, gmina Lubicz, w miejscowościach: Brzezinko, Grabowiec, Grębocin, Gronowo, Jedwabno, Józefowo,

Kopanino, Krobia, Lubicz Dolny, Lubicz Górny, Mierzynek, Młyniec Pierwszy, Młyniec Drugi, Nowa Wieś, Rogowo, Rogówko i Złotoria, z mocą obowiązywania od 01 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r.;

- w 2021 r. dla lasów należących do WI Lasy Polskie 2 Sp. z o. o, obręb ewidencyjny Pokrzywno, z mocą obowiązywania od 01 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r.;
- w 2022 r. dla lasów położonych na terenie powiatu toruńskiego, gmina Obrowo, w miejscowościach: Brzozówka, Dobrzejewice, Dzikowo, Głogowo, Kawęczyn, Kuźniki, Łążynek, Łążyn II, Obrowo, Obory, Sąsiedzno, Silno, Skrzypkowo, Smogorzewiec, Szembekowo i Zębowo. Z mocą obowiązywania od 01 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r.

2.9.4. Interwencje WIOŚ ws. dotyczących przyrody

Tabela 39: Interwencje WIOŚ ws. dotyczących przyrody na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022

Problematyka interwencji	Miejsce interwencji	Rok	Ilość interwencji	
Śnięcie ryb	Łysomice	2021	2	4
	Cierpice			
	Chełmża	2022	2	
	Brzozówka			
Przyducha jeziora	Pluskowęsy	2022	1	1
Szkody powodowane przez bobry (zalewanie pól)	Dobrzejewice	2022	1	1
Pojawienie się wilków	Zławieś Wielka	2022	1	1
Wycinka drzew	Lipniczka	2022	2	2
	Kamionki Małe			

Źródło: Informacja o środowisku, WIOŚ Bydgoszcz, Delegatura Toruń, z dnia 20.06.2023 r.

2.9.5. Działania inwestycyjne

Tabela 40: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie ochrony przyrody w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu	Przedmiotem proj. „Ochrona przyrody oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu” jest poprawa i utrzymanie wartości przyrodniczych na wybranych cennych obszarach położonych na terenie RDLP w Toruniu obejmującej województwo kuj-pom. Realizacja ww. celu zostanie osiągnięta m.in. poprzez wykonanie działań ochronnych zawartych w Planach Zadań Ochronnych ustanowionych dla obszarów Natura 2000 oraz Planach Ochrony ustanowionych dla rezerwatów przyrody. Projekt skupiał się także na uatrakcyjnieniu terenów	2018	313.194,92	środki własne + 58,18% UE
		2019		
		2020		
		2021		
		2022		

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	o potencjale turystycznym leżących na przyrodniczo wartościowych obszarach województwa kuj-pom.			
Stowarzyszenie "TILIA"	Ochrona różnorodności biologicznej poprzez edukację przyrodniczo – ekologiczną w ośrodku edukacji terenowej w rezerwacie przyrody „Las Piwnicki”. Projekt realizowany w Szkole leśnej na Barbarce na terenie Osady Leśnej na Barbarce w Toruniu oraz w Rezerwacie Przyrody Las Piwnicy. Edukacja ekologiczna ponadto będzie prowadzona na terenie woj. kujawsko-pomorskiego. Projekt łączy działania z zakresu edukacji ekologicznej, wraz z doposażeniem budynku w rezerwacie Las Piwnicki, z działaniem na rzecz ochrony czynnej zagrożonych gatunków ptaków.	2019 2020 2021 2022 2023	2.430.417,19	środki własne + 85% UE
Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń	Przebudowa dojazdu pożarowego nr 48 i 20 Kępa w km 0 + 000 - 5+350, obręb Lesno	2022	3.267.860,00	środki własne
	Budowa wiaty w Leśnictwie Gronowo	2021 2022	187.340,00	środki własne
Nadleśnictwo Dobrzejewice	Weryfikacja stanu zachowania siedlisk przyrodniczych	2022	41.288,00	środki własne
Nadleśnictwo Toruń	Weryfikacja stanu użytków ekologicznych (Wykonane w ramach sporządzania Planu Urządzenia Lasu na lata 2023-2032 dla Nadleśnictwa Toruń)	2022	nie określono	środki własne
	Ocena stanu zachowania i trendu zmian siedlisk chronionych o znaczeniu europejskim w lasach gospodarczych Nadleśnictwa Toruń	2022	20.000,00	środki własne
Miasto Chełmża	Nasadzenie 120 szt. drzew i 2000 szt. krzewów	2021	24.840,00	środki własne
	Nasadzenie 60 szt. drzew i 2000 szt. krzewów	2022	30.672,00	środki własne
Gmina Czernikowo	Utrzymanie i powiększanie terenów zielonych	2021 2022	142.072,3	środki własne + WFOŚiGW
Gmina Wielka Nieszawka	Nasadzenia zastępcze w ilość 63 szt. gatunek klon pospolity	2021	30.145,00	środki własne
	Nasadzenia zastępcze w ilość 45 szt. gatunek drzew lipa	2022	17.789,67	środki własne
Gmina Zławieś Wielka	Nasadzenia zastępcze w związku z decyzjami Starostwa Powiatowego w Toruniu.	2021 2022	728,46	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	2021 – 218 szt., 2022 – 402 szt.			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.9.6. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Nasadzenia drzew ogółem [szt.] (GUS)	932	468 / b.d.	wzrost ilości wg potrzeb
Ubytki drzew ogółem [szt.] (GUS)	627	395 / b.d.	wg potrzeb
Bilans nasadzeń drzew względem ubytków (obliczenia własne)	+ 305	+ 73 / b.d.	wg potrzeb, najlepiej bilans dodatni
Nasadzenia krzewów ogółem [szt.] (GUS)	1.539	1.038 / b.d.	wzrost ilości wg potrzeb
Ubytki krzewów ogółem [m ²] (GUS)	14	64 / b.d.	wg potrzeb
Parki spacerowo – wypoczynkowe [szt.] (GUS)	3	3 / b.d.	wg potrzeb
Powierzchnia parków spacerowo – wypoczynkowych [ha] (GUS)	11,3	11,3 / b.d.	wg potrzeb
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej [ha] (GUS)	42,72	43,09 / b.d.	wg potrzeb
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha] (GUS)	42.697,05	43.080,9 / 43.079,73	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia rezerwatów chronionych [ha] (GUS)	114,72	114,72 / 114,72	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu [ha] (GUS)	42.315,97	42.662,59 / 42.662,59	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia rezerwatów i pozostałych formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu [ha] (GUS)	436,49	436,49 / 436,49	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia użytków ekologicznych [ha] (GUS)	699,15	705,67 / 704,5	wzrost powierzchni wg potrzeb
Pomniki przyrody ogółem [szt.] (GUS)	110	113 / 112	wzrost ilości wg potrzeb
Powierzchnia lasów [ha] (Starostwo Powiatowe)	42.646,20 wg GUS 41.454,02	wg GUS 41.452,27 / 41.553,11	wzrost powierzchni wg potrzeb
Udział powierzchni lasów w powierzchni powiatu [%] (Starostwo Powiatowe)	34,75 wg GUS 33,7	wg GUS 33,7 / 33,8	wzrost powierzchni wg potrzeb
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych [ha] (Starostwo Powiatowe)	819,53	b.d.	wzrost powierzchni wg potrzeb

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych [%] (Starostwo Powiatowe)	0,67	b.d.	wzrost powierzchni wg potrzeb
Gatunki zwierząt łownych występujących na terenie powiatu (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RLO-3.1i; Zestawienie dla: woj. kujawsko-pomorskie: Powiat Toruński)	Wg stanu na: 10 marca 2020 r.: Łosie, Jelenie, Daniele, Sarny, Muflony, Dziki, Lisy - 709, Jenoty - 173, Borsuki - 198, Kuny - 396, Norki amerykańskie – 236, Tchórze zwyczajne - 254, Piżmaki - 100, Zające szaraki - 4066, Dzikie króliki - 172	Wg stanu na: 10 marca 2022 r.: Łosie - 214, Jelenie - 822, Daniele - 90, Sarny - 2641, Muflony - 10, Dziki - 114, Lisy - 833, Jenoty – b.d. Borsuki - 223, Kuny - 447, Norki amerykańskie – 238, Tchórze zwyczajne - 199, Piżmaki – b.d., Zające szaraki - 5370, Dzikie króliki - 140	co najmniej utrzymanie składu gatunkowego

2.9.7. Wnioski

Na obszarze powiatu toruńskiego w raportowanym okresie wzrosła powierzchnia form ochrony przyrody oraz ustanowiono nowe punktowe pomniki przyrody. Wzrosła również powierzchnia lasów.

Dla lasów nie należących do Skarbu Państwa przyjęto 3 nowe Uproszczone Plany Urządzania Lasu. W ramach działań administracyjnych prowadzonych jest dużo postępowań o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów.

Wskaźniki monitorowania dla obszaru ochrony przyrody wykazują, że cel ochrony krajobrazu i bioróżnorodności jest realizowany, na tyle skutecznie, że pojawiają się gatunki zwierząt do bliskości których mieszkańcy nie są przyzwyczajeni. WIOŚ wskazywał na interwencje dotyczące obecności wilka szarego (*Canis Lupus*) oraz Bobra europejskiego (*Castor fiber*). W tej sytuacji edukację ekologiczną powinno uzupełniać się o informacje o współzyciu w jednym środowisku m.in. ze wspomnianymi gatunkami.

2.10. Zagrożenie poważnymi awariami

2.10.1. Działania administracyjne

Na obszarze powiatu toruńskiego występuje zakład o dużym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych tj. PERN S.A. Baza Paliw nr 11 przy ul. Łukasiewicza 1 w Zamku Bierzgowskim. Zakład ten podlega systematycznym kontrolom przez przedstawicieli Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

W raportowanym okresie nie wystąpiły żadne zdarzenia z udziałem substancji niebezpiecznych, które można by sklasyfikować jako poważne awarie.

2.10.2. Działania prewencyjno – inwestycyjne

Tabela 41: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie zapobiegania zagrożeniom w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Oddział Wojewódzki Związku OSP RP Woj. Kujawsko-Pomorskiego	Tytuł projektu: „Nowoczesne służby ratownicze – zakup pojazdów dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych– etap IV”. Projekt zakłada wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w średnie (7 szt.) i lekkie samochody ratowniczo-gaśnicze (12 szt.) oraz motopompy pożarnicze (19 szt.). Głównym celem projektu jest zwiększenie bezpieczeństwa regionu poprzez wzmocnienie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych. Projekt realizowany na terenie całego województwa, w tym na terenie powiatu toruńskiego.	2020 2021	501.718,33	środki własne + budżet państwa + 75% dofinansowania UE
	„Nowoczesne służby ratownicze – zakup pojazdów dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych– etap V”	2022 2023	780.871,08	środki własne + 65% dofinansowania UE
Powiat Toruński	Dotacja dla Gminy Łubianka na zakup doposażenia nowego wozu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Łubianka (w tym: kamera termowizyjna, detektor wielogazowy, drabina nasadkowa, parawan, defibrylator)	2021	20.000	środki własne
	Udział powiatu w zakupie samochodu ratowniczo – gaśniczego dla potrzeb jednostki nr 1 w Toruniu	2021	100.000,00	środki własne
	Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla JRG Chełmża	2022	80.000,00	środki własne
Regionalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Przysieku Sp. z o. o.	Budowa magazynu do przechowywania materiałów i sprzętu na cele likwidowania i ograniczania skutków katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych oraz COVID-19 wraz z działaniami edukacyjnymi	2021 2022 2023	4.448.833,32	środki własne + 9,93% budżet państwa + 90% dofinansowania UE
Nadleśnictwo Dobrzejewice	Modernizacja systemu wykrywania pożarów - wymiana 3 kamer	2021	123.379,20	środki własne
Gmina Czernikowo	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	2021 2022	nie określono	nie określono

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy oraz sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Toruńskiego za lata 2021 i 2022

2.10.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2019 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2025 r.
Liczba zakładów ZZR (Wykaz Komendanta PSP)	0	0	wg potrzeb
Liczba zdarzeń w zakładach ZZR (Komenda PSP w Toruniu)	0	0	0
Liczba zakładów ZDR (Wykaz Komendanta PSP)	1	1	wg potrzeb
Liczba zdarzeń w zakładach ZDR (Komenda PSP w Toruniu)	0	0	0
Liczba pożarów lasów w RDLP w Toruniu [szt.] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	91	21 / 54	zmniejszenie ilości
Łączna powierzchnia spalonych lasów w RDLP w Toruniu [ha] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	24,13	12,21 / 3,88	zmniejszenie powierzchni
Przeciętna powierzchnia spalonego lasu w trakcie jednego pożaru w RDLP w Toruniu [ha] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	0,27	0,58 / 0,07	zmniejszenie powierzchni

2.10.4. Wnioski

W raportowanym okresie zmniejszyła się ilość pożarów i powierzchnia spalonych lasów. Zmiana wartości tych wskaźników jest zgodna z oczekiwaniami.

2.11. Edukacja ekologiczna

Tabela 42: Działania edukacyjne przeprowadzone w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
Powiat Toruński	Konkurs fotograficzny „ATOM TLENU - przytul drzewo!” o zasięgu powiatowym, skierowanym do mieszkańców Powiatu Toruńskiego	2021	850,00	środki własne
	Konkurs wiedzy z zakresu ochrony powietrza „Chroń swoje płuca!” przeprowadzany w ramach Programów ochrony powietrza dla Powiatu Toruńskiego, Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego oraz działań proekologicznych	2021	2.000,00	środki własne
		2022	2.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Klubu Sportowo Turystycznego Włókniarz do projektu pn. „Zdrowie wodą malowane”	2021	4.000,00	środki własne
		2022	3.600,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia Nasze Silno do projektu pn. „Wiślany Festyn Przyrodniczy”	2021	5.000,00	środki własne
		2022	5.000,00	środki własne
		2021	4.000,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
	Dofinansowanie dla Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego do projektu pn. „Odpady towarzyszą nam w życiu”	2022	4.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia „Tilia” do projektu pn. „Niska emisja – palący problem. Działania edukacyjne na rzecz ochrony powietrza”	2021	5.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji Piękniejszego Świata do projektu pn. „Warsztaty ekologiczne dla Powiatu Toruńskiego”	2021	4.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia „Świadomie po zdrowie” do projektu pn. „Mój eko-talerz” – warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży	2021	1.800,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji TRYBIK do projektu pn. „Z ekologią za pan brat”	2021	2.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji Leśna Droga do projektu pn. „Warsztaty Edukacyjne w Ostoi Pszczół i Owadów zapylających – VII edycja”	2021	7.500,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Razem dla przyszłości” do projektu pn. „Wesołe ekowakacje”	2022	2.500,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji Piękniejszego Świata do projektu pn. „Warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu toruńskiego”	2022	3.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia Vis Vitalis do projektu pn. „Sadzimy Tlen”	2022	1.600,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji Akademia Rozwoju Anny Kruszyk do projektu pn. „Ogród dla motyli”	2022	2.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Fundacji Aktywnego Kształcenia i Rekreacji SALIX do projektu pn. „Eko-warsztaty w szkołach podstawowych na terenie powiatu toruńskiego”	2022	2.000,00	środki własne
	Dofinansowanie dla Stowarzyszenia Szkoły Przyjaciół Dobry Start do projektu pn. „Czyste powietrze to nasze zdrowie”	2022	3.500,00	środki własne
	Dofinansowanie Czernikowskiego Stowarzyszenia na rzecz wspierania	2022	1.800,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
	edukacji, kultury i sportu do projektu pn. „XIV Powiatowe warsztaty ekologiczne – Ekologiczne potyczki 2022 ”			
Marszałek Woj. Kujawsko-Pomorskiego	Jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie parków krajobrazowych: Górnienieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, Brodnickiego Parku Krajobrazowego, Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego i Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą	2021	12.500,00	WFOŚiGW
	Międzygminny konkurs wiedzy ekologicznej „Szaleństwa ekologiczne”	2021	1.700,00	WFOŚiGW
	Wojewódzki etap konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski 2020/2021”	2021	1.290,00	WFOŚiGW
	Jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie parków krajobrazowych: Górnienieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, Brodnickiego Parku Krajobrazowego, Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego i Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą	2022	12.500,00	WFOŚiGW
	Międzygminny konkurs wiedzy ekologicznej „Szaleństwa ekologiczne”	2022	1.500,00	WFOŚiGW
	Wojewódzki etap konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski 2021/2022”	2022	750,00	WFOŚiGW
	Ogólnopolski Finał konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski 2022 r.”	2022	4.899,36	środki własne
	„Oferta wakacyjna” Brodnicki Park Krajobrazowy	2022	10.000,00	środki własne
	Remont i zakup wyposażenia dla Ośrodka Edukacji ekologicznej „Miętowy Gaj”	2022	52.675,40	środki własne
	Organizacja jednodniowych zajęć edukacyjnych w terenie dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyły osoby z powiatu toruńskiego: Dobrzejewice gm. Obrowo – 56 os.	2021	12.498,67	WFOŚiGW
	Organizacja jednodniowych zajęć edukacyjnych w terenie dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyły osoby z powiatu toruńskiego: Zajączkowo gm. Chełmża – 23 os.; Grębocin gm. Lubicz – 27 os.	2022	12.499,94	WFOŚiGW
Regionalny Ośrodek Edukacji	Edukacja ekologiczna i ochrona bioróżnorodności w Ośrodkach Edukacji Ekologicznej województwa kujawsko-pomorskiego. Projekt	2018 2019 2020 2021	9.951.579,27	środki własne + 85% UE

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
Ekologicznej w Przysieku Sp. z o. o.	dotyczący pakietu zadań związanych z ochroną i wzmocnieniem bioróżnorodności oraz szeroko rozumianą edukacją ekologiczną. W ramach działań projektowych zmodernizowano dwa Ośrodki Edukacji Ekologicznej, zlokalizowane w Przysieku oraz Górnicy, wokół których koncentrować się będzie działalność w zakresie wspierania różnorodności biologicznej oraz edukowania ekologicznego społeczeństwa województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektu Wnioskodawca wykonał prace remontowe lokomotywy parowej do przewozu dzieci, młodzieży i kadry dydaktycznej.	2022 2023		
Fundacja WERWA	Utworzenie ścieżek edukacyjnych w Przysieku na terenie parkowym okalającym Regionalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej oraz Dzienny Dom Pomocy w Przysieku	2020 2021 2022 2023	117.682,5	środki własne + 84,68% UE
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie	Szkolenie pn. Agroenergia	2021	nie określono	środki własne
	Szkolenie z programu priorytetowego „Mój Prąd”	2022	nie określono	środki własne
Miasto Chełmża	Ekologiczne konkursy plastyczne	2021	2.200,00	środki własne
	Wiosenne sprzątnięcie m. Chełmży połączone z konkursem plastycznym	2022	7.360,11	środki własne
	Sprzątnięcie świąta połączone z konkursem plastycznym	2022	6.860,94	środki własne
	Wydawanie tablic informacyjnych z zasadami segregacji odpadów	2021	- w ramach umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów	środki własne
	Warsztaty edukacyjne z zakresu gospodarki odpadami dla mieszkańców miasta podczas obchodów Dni Chełmży. Konkurs na wymyślenie i zaprojektowanie hasła zachęcającego mieszkańców do udziału w zbiórce nakrętek pn. „Podaruj serce w nakrętce”	2022	- w ramach umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów	środki własne
Gmina Chełmża	Budowa ścieżki edukacyjnej nad Jeziołem Chełmżyńskim w miejscowości Zalesie	2019 2020 2021	708.579,49	środki własne + 85% UE
	Konkurs "Las skarbem przyrody" XII edycja 2021	2021	1.970,00	środki własne +

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń				inne programy
	Konkurs "Las skarbem przyrody"	2022	20.000,00	środki własne + inne programy
Gmina Czernikowo	Bieżące utrzymanie tablic informacyjnych o tematyce z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przyrody na szlakach turystycznych	2021 2022	nie określono	środki własne
Gmina Lubicz	Zajęcia edukacyjne w centrum edukacji ekologicznej EcoKid dla uczniów klas „0” -VIII;	2020 2021	nie określono - w ramach umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów	środki własne
	Dystrybucja kolorowych ulotek do wszystkich właścicieli nieruchomości z informacją o zasadach prawidłowej segregacji odpadów w ramach wysyłki zawiadomień o zmianie stawki	2020 2021	nie określono	środki własne
	Uruchomienie aplikacji na telefon: „Kiedy śmieci?”, która poza tym, że przypomina o zbliżającym się terminie wywozu, umożliwia sprawdzenie, jak pozbyć się danego rodzaju odpadu zgodnie z obowiązującym prawem	2021 2022	2 017,20	środki własne
Gmina Wielka Nieszawka	Udział szkół gminnych w akcji „Sprzątanie świata”	2021 2022	nie określono	środki własne
	Lekcje w „Zielonych klasach” powstałych przy gminnych szkołach podstawowych	2021 2022	nie określono	środki własne
	Konkursy plastyczne o tematyce ekologiczne, np. „Jesienne drzewo”, „Dzień jabłka”, „Dzień ziemniaka”, „Makieta lasu”, organizowane przez gminne placówki oświatowe	2021 2022	nie określono	środki własne
	Wycieczki do lasu, do gospodarstw edukacyjnych, organizowane przez placówki oświatowe	2021 2022	nie określono	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3. Podsumowanie i wnioski końcowe

Jakość środowiska w powiecie toruńskim jest na dobrym poziomie. Mieszkańcy powiatu żyją w bezpiecznym i coraz bardziej przyjaznym środowisku. Sporządzając niniejszy raport nie zidentyfikowano szczególnie niepokojących zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi oraz dla stanu środowiska. Na uwagę zasługuje fakt poprawy jakości powietrza, w tym rewolucyjny wzrost wykorzystania odnawialny źródeł energii i długość ścieżek rowerowych.

Obszar interwencji: **Ochrona klimatu i jakości powietrza**

Cel: **Poprawa jakości powietrza**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	<i>Poprawa jakości powietrze przez zmniejszenie emisji ze źródeł przemysłowych i komunalnych.</i>	
Wzrost wykorzystania OZE	<i>Bardzo duży wzrost wykorzystania OZE.</i>	
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury	<i>W sektorze publicznym termomodernizacje raczej zostały już przeprowadzone. W raportowanym okresie dokonywano głównie wymiany źródeł ciepła i montażu OZE.</i>	
Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji	<i>W raportowanym okresie prowadzono wiele różnych działań edukacyjnych. Powiat udzielał licznych wsparć dla organizacji pozarządowych.</i>	
Zrównoważony rozwój energetyczny	<i>Zapotrzebowanie na energię elektryczną w dalszym ciągu wzrasta, jednak istotnie również wzrasta liczba prosumentów.</i>	

Obszar interwencji: **Zagrożenia hałasem**

Cel: **Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczanie hałasu	<i>W 2022 roku utworzono „strefy ciszy” na jeziorach w powiecie toruńskim. Pojawiały się nieliczne przekroczenia poziomu hałasu ze źródeł przemysłowych, w konsekwencji czego zostały podjęte działania administracyjne.</i>	

Obszar interwencji: **Pola elektromagnetyczne**

Cel: **Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych	<i>Średnie zmierzone natężenie pól elektromagnetycznych stanowi zaledwie 1 % ustalonej normy, dlatego osiągnięcie celu jest niezagrożone, a oddziaływanie PEM na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko bardzo małe.</i>	

Obszar interwencji: **Gospodarowanie wodami**

Cel: **Czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych	<i>Systematycznie prowadzone działania polegające na budowie sieci kanalizacyjnej spowodowały wzrost skanalizowania powiatu. Wzrósł również udział ludności korzystających z oczyszczalni ścieków do 62,6% w 2022 r., w tym 47,9% ludności powiatu korzystało z oczyszczalni o podwyższonym usuwaniu biogenów.</i>	
Utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód	<i>Prowadzone są głównie działania administracyjne przez PGW Wody Polskie tj. wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.</i>	
Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych	<i>Prowadzone są głównie działania administracyjne przez PGW Wody Polskie polegające na zatwierdzaniu taryf za wodę dla przedsiębiorstw wodociągowych.</i>	
Ochrona przed powodzią	<i>Prowadzona jest przez działania związane z bieżącym utrzymaniem stanu osłon przeciwpowodziowych i urządzeń melioracyjnych.</i>	

Obszar interwencji: **Gospodarka wodno-ściekowa**

Cel: **Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości	<i>W raportowanym okresie nie odnotowano żadnych poważniejszych nieprawidłowości związanych z jakością wody do spożycia.</i>	

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczenie zużycia wody	<i>Prowadzone są działania edukacyjne oraz inwestycyjne w poprawę jakości infrastruktury wodociągowej zmniejszając jej awaryjność.</i>	
Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami	<i>Ciągłe inwestycje w poprawę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Działania administracyjne prowadzone wg potrzeb w zakresie przymuszania do podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.</i>	

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody	<i>Ilość wydobywanych kopalin w raportowanym okresie wzrosła w porównaniu do okresu poprzedniego. Eksploatacja złóż odbywa się na podstawie koncesji, co gwarantuje późniejszą rekultywację terenów zdegradowanych. Rekultywacje odbywają się na bieżąco w kierunkach rolnym, leśnym i wodnym.</i>	

Obszar interwencji: Gleby

Cel: Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ochrona gleb	<i>Ochrona gleb prowadzona jest poprzez: 1) działania administracyjne – decyzje zezwalające na wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolnej; 2) edukację rolników odpowiedzialnych za uprawę gleby; 3) ograniczanie zanieczyszczeń tj. emisje gazów i pyłów do powietrza, które następnie opadają na gleby oraz nadzór nad właściwym gospodarowaniu ściekami, aby kierować je do oczyszczalni ścieków.</i>	
Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	<i>Tereny zdegradowane przez wydobywanie kopalin są wg potrzeb na bieżąco rekultywowane.</i>	

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów	<i>Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostał na podobnym poziomie z porównaniem do roku bazowego (2019). W Raportowanym okresie wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych z około 35% (rok bazowy 2019) do 41-42%.</i>	
Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego	<i>Z danych za lata 2021-2022 wynika, że bardzo wzrosła ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, jednak wzrost udziału odpadów zbieranych selektywnie, tym samym ilość odpadów niesegregowanych wzrosła nieistotnie.</i>	

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych	<i>Realizacja planów ochrony obszarów Natura 2000.</i>	
Poprawa spójności systemu obszarów chronionych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	<i>W raportowanym okresie dokonano weryfikacji powierzchni obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000.</i>	
Ochrona krajobrazu	<i>Stosowanie się do zapisów uchwał przyjmujących Obszary Chronionego Krajobrazu, w których znajdują się szczegółowe regulacje np. dotyczące rodzajów inwestycji jakie mogą być przeprowadzane na ich obszarze.</i>	
Racjonalna gospodarka leśna i łowiecka	<i>Administracyjna ochrona gruntów leśnych. W raportowanym okresie sporządzono 3 Uprozczone Plany Urządzania Lasów.</i>	

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody	<p><i>Prowadzenie działań łowieckich na gatunkach zwierząt ekspansywnych takich jak np. norka amerykańska.</i></p> <p><i>Promowanie gatunków rodzimych drzew i krzewów przy zatwierdzaniu nasadzeń zastępczych za drzewa i krzewy usunięte.</i></p>	
Edukacja ekologiczna	<p><i>Cel realizowany przez liczne konkursy i zajęcia edukacyjne np. „Warsztaty Edukacyjne w Ostoje Pszczół i Owadów zapylających – VII edycja”, „Ogród dla motyli”, konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, i inne.</i></p>	

Obszar interwencji: **Zagrożenia poważnymi awariami**

Cel: **Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska	<p><i>Na terenie powiatu znajduje się jeden zakład ZDR, który podlega systematycznym kontrolom bezpieczeństwa ze strony Komendy Miejskiej Straży Pożarnej.</i></p> <p><i>Prowadzone działania skupiają się na prewencji. Ponadto jednostki straży pożarnej są systematycznie wyposażane, aby minimalizować ewentualne skutki zdarzeń.</i></p>	

Spis tabel:

Tabela 1: Cele i kierunki interwencji ustalone w poszczególnych obszarach interwencji w Programie ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2025	7
Tabela 2: Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza w 2021 i 2022 r. ze stanowiska pomiarowego w m. Koniczynka [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	9
Tabela 3: Gminy powiatu toruńskiego znajdujące się w obszarach przekroczeń w strefie kujawsko - pomorskiej w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2022.....	10
Tabela 4: Dofinansowania do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe mniej emisyjne i/lub do montażu instalacji wykorzystujących OZE - część I.....	11
Tabela 5: Dofinansowania do wymiany indywidualnych palenisk domowych na nowe mniej emisyjne i/lub do montażu instalacji wykorzystujących OZE - część II.....	11
Tabela 6: Długość dróg rowerowych w km w latach 2019 – 2022 na terenie powiatu toruńskiego	17
Tabela 7: Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia powietrza i uciążliwości odorowych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	17
Tabela 8: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony powietrza w latach 2021-2022	18
Tabela 9: Interwencje WIOŚ ws. hałasu na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	25
Tabela 10: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2021-2022	25
Tabela 11: Liczba lokalizacji nadajników GSM na obszarze powiatu toruńskiego w latach 2021-2022	34
Tabela 12: Interwencje WIOŚ ws. zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	35
Tabela 13: Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu toruńskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2022 r.....	38
Tabela 14: Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu toruńskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2022 r.	38
Tabela 15: Zestawienie prac utrzymania prowadzonych przez PGW Wody Polskie na obszarze powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	38
Tabela 16: Gospodarka nieczystościami ciekłymi w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego	41
Tabela 17: Działania administracyjne w zakresie gospodarki ściekowej w latach 2021-2022	41
Tabela 18: Interwencje WIOŚ ws. gospodarki wodno-ściekowej na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022	42
Tabela 19: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2021-2022	42
Tabela 20: Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021 i 2022	47
Tabela 21: Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla gruntów ornyc w poszczególnych gminach powiatu toruńskiego wg badań za rok 2021 i 2022	50
Tabela 22: Odczyn pH i potrzeby wapnowania dla gruntów na terenie powiatu toruńskiego na podstawie wszystkich badań z lat 2021-2022.....	50
Tabela 23: Zestawienie zasobności gleb powiatu toruńskiego w makroelementy za okres 2021	51
Tabela 24: Zestawienie zasobności gleb powiatu toruńskiego w makroelementy za okres 2021-2022	52
Tabela 25: Działania prowadzone przez KPODR skierowane do rolników powiatu toruńskiego	53
Tabela 26: Ochrona gruntów rolnych w latach 2021-2022	54
Tabela 27: Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz odpadów ulegających biodegradacji przez gminy powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	56
Tabela 28: Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu toruńskiego w latach 2021- 2022 ...	56
Tabela 29: Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2021-2022.....	57
Tabela 30 Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu toruńskiego – stan na dzień 06.08.2023 r.	58
Tabela 31: Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2021-2022 gmin powiatu toruńskiego ..	59
Tabela 32: Charakterystyczne pożary odpadów magazynowanych i składowanych na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022.....	61
Tabela 33: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu toruńskiego w latach 2021-2022 część 1	62

<i>Tabela 34: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu toruńskiego w latach 2021-2022 część 2</i>	62
<i>Tabela 35: Interwencje WIOŚ ws. niewłaściwego postępowania z odpadami na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022</i>	63
<i>Tabela 36: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami w latach 2021-2022</i>	64
<i>Tabela 37: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu toruńskiego w latach 2021-2022</i>	67
<i>Tabela 38: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów przez Starostę Toruńskiego w latach 2021-2022</i>	67
<i>Tabela 39: Interwencje WIOŚ ws. dotyczących przyrody na terenie powiatu toruńskiego w latach 2021-2022</i>	68
<i>Tabela 40: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie ochrony przyrody w latach 2021-2022</i>	68
<i>Tabela 41: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie zapobiegania zagrożeniom w latach 2021-2022</i>	72
<i>Tabela 42: Działania edukacyjne przeprowadzone w latach 2021-2022</i>	73

Spis wykresów

<i>Wykres 1: Udział liczby [szt.] uruchomionych instalacji PV na terenie poszczególnych gmin powiatu toruńskiego w okresie raportowania</i>	13
<i>Wykres 2: Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach PV na terenie poszczególnych gmin powiatu toruńskiego w okresie raportowania</i>	14
<i>Wykres 3: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.</i>	59
<i>Wykres 4: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu poszczególnych gmin powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.</i>	60

Spis rysunków

<i>Rysunek 1: Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje na obszarze powiatu toruńskiego wg. stanu na dzień 05 sierpnia 2023 r.</i>	61
--	----